49։ ՏԱՐԻ   Թիւ 1864   Կ. ՊՈԼԻՍ   ՇԱԲԱԹ 14 – 27 ՅՈՒԼԻՍ 1907   17 ՃԸՄԱԶԻԻԼ ԱԽԸՐ 1325 – 14 ԹԸՄՄՈՒԶ 1323

Journal Armenien
MANZOUME-I-EFKIAR
Grand' Rue de la S-Porte
CONSTANTINOPLE

ՏԷՐ ԵՒ ՏՆՕՐԷՆ
ՅՈՎՀԱՆՆԷՍ Ֆ. ԳԱՅԱԷՐԵԱՆ
ՈՐՈՒ Կ'ՈՒՂՂՈՒԻ ԱՄԷՆ ՏԵՍԱԿ ԳՐՈՒԹԻՒՆ
ԽՄԲԱԳՐՈՒԹԻՒՆ
38, Պապը Ալի Ճատտէսի, 38
Խմբագրութեան ուղղուած գրութիւններ ետ չեն տրուիր

Մանզումէի Էֆքեար

ՀԱՅԱԹԵՐԹ ԱՌԱՒՕՏԵԱՆ
ՆԵՐՔԻՆ, ԱԶԳԱՅԻՆ, ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ, ԳՐԱԿԱՆ, ԳԻՏԱԿԱՆ ԵՒ ՏՆՏԵՍԱԿԱՆ

منظومهٔ افكار
ارمنیجه یومی و سیاسی غزته در
صاحب امتیازی : اوهانس فرج
اداره‌خانه‌سی : باب عالی جاده‌سنده نومرو ۳۸

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

ԿԱՆԽԻԿ	Տարեկան	Վեցամսեայ
Պոլսոյ համար	80 ղշ.	50 ղշ.
Գաւառներու համար	108 »	60 »
Արտասահմանի համար	25 Ֆր.	18 Ֆր.

ՅԱՅՏԱՐԱՐՈՒԹԵԱՆ ՊԱՅՄԱՆՆԵՐ
Մէկ անգամի համար տողը 5 ղրուշ
Մէկ անգամէ աւելի ծանուցմանց համար մասնաւոր պայմաններ

10 ՓԱՐԱ   ՊԱՏԿԵՐԱԶԱՐԴ «ՄԱՆԶՈՒՄԷ» ԿԸ ՀՐԱՏԱՐԱԿՈՒԻ ԱՄԷՆ ՕՐ ԱՐՇԱԼՈՅՍԻՆ   10 ՓԱՐԱ

ՕՐՈՒԱՆ ՄՏԱԾՈՒՄՆԵՐ

Տասնըհինգ Տարուան Մէջ

Փորքի ծանօթ վաճառական Յովհաննէս Էֆ. Թաշճեանի անակնկալ մահը, զոր ծանուցինք թերթիս առջի օրուան թուով, խոր վիշտ պատճառեց մեր հայ գործիչներուն ամէն դասակարգին ալ։ Տասնըհինգ տարի առաջ բաց ի ընտանիքէն ու ծանօթներու ցանցառ թիւէ մը, ո՛չ ոք կը ճանչնար Յովհաննէս Թաշճեանը ու ոչ ոք կը հետաքրքրուէր իրմով։ Հասարակ մահկանացու մըն էր ան, սովորական երիտասարդ մը, որ ուրիշներուն հաշուոյն կ'աշխատէր դեռ, ուրիշներուն դրամը կը գործածէր և իբր Դրամագլուխ փորձառութիւն միայն կը մթերէր։ Այն ժամանակներն ալ հազիւ քսանըհինգ տարեկան կար, երբ չորս գործ փոխած էր Թաշճեան ցնելով ցայտուն կարողութիւն մը փայլեցնել իր սկսնակի քայլերուն, հասկ ուրիշն ընդգրկած էր գործի ասպարէզը, զոր կատարելապէս յարմար գտնելով իր կոչումին ու ձգտումներուն, ամրապէս փարած էր անոր ու կեանքի ասպարէզ ընտրած՝ զայն իրեն։ Առաջին անգամ չէր որ սակայն գործի վաճառատուն մը կը հիմնուէր Նիւ Եորքի մէջ, Թաշճեանէն առաջ ուրիշներ փորձած էին առեւտրի այդ ճիւղը, բայց չէին յաջողած կամ թերեւս չահ մը տեսնելով գործին մէջ, քաջալերական չէին նկատած գորգավաճառութիւնը։ Նոյն իսկ ծանօթ վաճառական մը իբր նմոյշ բաւական քանակութեամբ գորգ ղրկած էր Նիւ Եորք, ուր մէկ քանի տարի սպասելէ յետոյ, տեսնելով որ ամերիկացիք բնաւ գաղափար չունէին այդ պատուական կարպետին վրայ, ստիպուած էր ետ բերել տալ ու կրկին մայրաքաղաքին մէջ ծախել զայն։

Թաշճեան սակայն նոր թափ մը, բոլորովին տարբեր մղում մը տուած էր գորգավաճառութեան, և հոս էր որ կը կայանար ամբողջ հնարամտութիւնն ու յաջողութեան գաղտնիքը։ Ուրիշներու հաշուոյն աշխատած պահուն՝ փոխանակ ամսաթոշակը Նիւ Եորքի անծայրածիր զուարճութիւններուն ու մաղկացնող հաճոյքներուն մէջ մսխելու, ամբողջ էութեամբ նուիրուած էր գործին ու գիշեր ցորեկ միտք կը յոգնեցնէր թէ ինչ միջոցներով կրնար գորգի գործածութիւնը ընդհանրացնել ամերիկեան տուներու մէջ ու անոր վաճառականութիւնը զարգացնել։

Ամերիկա գերազանցապէս ծանուցումի, ռէքլամի երկիրն է, հոն ամենէն անարժէք ապրանքն անգամ կրնայ թերթերու մեծաչափ ծանուցումներով ներբողուիլ, հռչակուիլ ու ծախուիլ, և սակայն ծանուցումը գործին չէր գար Թաշճեանի. պահանջուած պայմաններով չողոքորթ ծանուցումներ ընելու համար նախ մեր վաճառականներուն ամբողջ դրամագլուխներն ալ յաւելցուէին, դարձեալ քիչ պիտի գային, ա՛յնչափ սուղ են ծանուցումները ամերիկեան թերթերուն։ Մնաց որ ծանուցումով ծախուած ապրանքները գեղի, մազի ներկի, օծանի, անուշահոտութեան և ուրիշ ասոնց նման ապրանքներն են, որոնց իրական արժէքը շատ ոչինչ բաներ են, և հարիւրին հարիւր, երկու հարիւր շահ կը ձգեն վաճառողներուն. ասկէ զատ միլիոնաւոր դրամագլուխներով հիմնուած մեծահարուստ ընկերութիւններ կամ գործարանատէրեր են այդ ապրանքները արտադրողները, ու կրնան յետոյ հազար, հարիւր հազար ոսկի վատնել դիմանալ քանի մը տարի, անընդհատ շարունակելով իրենց ծանուցումն ու գործը մինչեւ որ ընդհանրանայ ան։ Մինչդեռ Թաշճեան Ամերիկեան երկրի մէջ վաճառականութիւն ընելով հանդերձ բոլորովին տարբեր պայմաններու տակ կը գտնուէր. վաճառատունը որուն հաշուոյն կ'աշխատէր, մեր բոլոր վաճառատուններուն նման շատ համեստ դրամագլուխ մը կը ներկայացնէր, բաղդատմամբ ամերիկեան միլիոններուն, միւս կողմէ գորգը ինքնին մեծարժէք ապրանք մըն է որ ա՛լ աւելի կը սուղնար ամերիկեան առատաքսական մաքսով ու վաճառատան յաւելեալ ծախքերով։ Հետեւաբար ծանուցումի, ռէքլամի ծախս մըն ալ աւելցնել գորգին վրայ, բոլորովին անգործութեան դատապարտել պիտի ըլլար անոր առուտուրը։

Այս անյաղթելի դժուարութիւններուն առջեւ պիտի անճրկէր հասարակ միտք մը, Թաշճեան սակայն փոխանակ յուսահատելու, բոլորովին ուրիշ յղացում մը ունեցաւ, հրաժարեցաւ իր աշխատած վաճառատունէն, կամ հրաժարեցուցուեցաւ, այդ պարագան աննշան է մեզ համար. այն հաստիքին մէջ դրամագլուխ չունէր ինք, բարի անուն, պատուաւոր վարք ու փորձառութիւն միայն ունէր, որոնց կրթնած՝ յաջողեցաւ իր հաշուոյն գորգի վաճառատուն մը բանալ Նիւ Եորքի մէջ, աջակցութեամբ գործնական մտքի տէր և ունեւոր մէկ ազգականին որ պիտի վարէր գործին Պոլսոյ բաժինը։

Թաշճեանի համար խնդիրը փոխուած էր հիմա, ուրիշներէ հրահանգ ստանալու հարկին տակ չէր այլեւս, ինք պիտի տնօրինէր, ինք պիտի գործէր, շահն ալ վնասն ալ իրեն վերապահուած ըլլալով, ուստի իր ամբողջ ինքնութիւնը դրաւ գործին մէջ, մարդիկ գտաւ, անօթի խեղճ մարդիկ, որոնք թէեւ պարկեշտ ու պատուաւոր, սակայն ո և է պատճառով ինկած էին ամերիկեան հողին վրայ ու չկրնալով օրապահիկ մը հայթայթել, կը թափառէին մերկ ու թշուառ։ Ամէնէն բարիները ընտրեց այս մարդիկներէն, մէկ մէկ գորգ տուաւ անոնց իւրաքանչիւրին կռնակը, որոնք սկսան շրջիլ Նիւ Եորքի ու ամերիկեան ուրիշ քաղաքներու և գիւղաքաղաքներու փողոցներուն մէջ, իր կենդանի ծանուցումները իրենց վրայ շալկելով արեւելեան ճարտարարուեստին ամէնէն գրաւիչները ու արժէքաւորները։ Ամերիկացիք արդէն բնաւորութեամբ սիրահար նորին ու չտեսնուածին՝ և մանաւանդ ճոխ ու հարուստ, հետաքրքրուեցան մեր գորգերովը. կիներ, աղջիկներ, պարոններ, երիտասարդներ շօշափեցին անոր թելերը, գեղարուեստական հիւսուածքները ու նախշուն ծաղիկներուն ու երփներանգ նկարներուն վրայ։ Շրջուն վաճառորդներն ալ սակայն պարապ չկեցան, անոնք ալ գրաւիչ ոճով նկարագրեցին թէ արեւելքցի կիներ ու աղջիկներ ինչպէս իրենց փափուկ ձեռքերովը կը գզեն ընտանի ոչխարներուն բուրդը, ինչպէս կը մանեն ձախ կամ քարմանի վրայ, ի՛նչպէս բոյսեր, ծաղիկներ կը հաւաքեն լեռներէն ու անոնցմով երանգ երանգ կը ներկեն բուրդերը և թէ ամէնէն խոշ այն կիներն ու աղջիկները, որ ո՛չ կարդալ գիտեն ոչ ալ մաթեմաթիքական չափերու վրայ գաղափար ունին՝ ինչպէս կը գործեն գորգը, առանց մօտելի ու առանց օրինակի, միմիայն իրենց ուղեղին մտքէն յօրինելով գունագեղ ծաղիկներ, պատկերներ, խորաններ, ջուրքեր, ծաղկամաններ ու հարիւրաւոր նրբութիւններ, գորգերէ իւրաքանչիւրին վրայ։

Ասոնք սորվելիք էին հանելի ու հմայիչ, որոնց հանդէպ չէին կրնար անտարբեր մնալ հարուստ Եանքիները. շրջուն վաճառորդները շեշտելու համար գորգերուն կարեւորութիւնը, կ'ըսէին թէ ամբողջ սիրերգութիւն մը կապուած է իւրաքանչիւր գորգի հետ, քանի որ ո՛չ թէ իբր վաճառականական ապրանք կերտուած են անոնք, այլ ամէն աղջիկ տարիներով աշխատած է գորգի մը վրայ՝ մինչ նշանածին սէրը երգելով, զայն մտածելով ու ամուսնական երջանկութիւն հիւսելով գորգին իւրաքանչիւր թելին հետ զոր իբր օժիտ բերած է հետը փեսին ու անոր վրայ է որ երկու ամուսիններ փոխանակած են իրենց կուսական անդրանիկ համբոյրը։

Ալ ո՛ր հարուստը, ո՛ր ունեւորը պիտի կրնար դիմանալ այսչափ հրապոյրներուն, ուստի գորգերը սկսան ծախուիլ փողոցներու վրայ, արուեստանոցներու մէջ և ամէն դրան առջեւ։ Ամէնքն ալ գոհ էին այս առուտուրէն, ամերիկացի ընտանիքներ արեւելեան թանկագին ձեռարուեստ մը կ'ունենային, որ հետաքրքրութեան առարկան կը դառնար իրենց այցելող հիւրերուն ու առիթ կ'ընծայէր հաճելի խօսակցութեան մը. շրջուն վաճառորդներն ալ աւելի գոհ էին, որոնք փոխանակ գործարաններու մէջ փտած օդը շնչելու, բաց օդով կը պտըտէին գեղ ու քաղաք և շաբաթը անգամ մէկ կամ երկու գորգ ծախելով, իրենց ամբողջ ամսական ապրուստը կ'ապահովէին ու քիչ մը բան ալ կ'աւելցնէին. իսկ Թաշճեանի, հարկ է ըսել թէ ամէնէն աւելի նպաստաւորուողը ան էր այս գործին, որ օր ըստ օր կ'ընդարձակէր գործը, շաքընկեցնելով ու ընդհանրացնելով իր ծանօթ ազգին արտադրութիւնը՝ ամերիկեան լայնածաւալ երկրին մէջ։

Թաշճեանի անձնական նկարագիրն ալ մեծապէս նպաստած էր անոր գործի զարգացմանը. ինքը ուղղամիտ, առաքինի ճանչցուած էր ինչպէս մեր՝ նոյնպէս ալ Ամերիկացւոց մէջ և այս պատճառով լիակատար վստահութիւն կը վայելէր իրմէ առուտուր ընող յաճախորդներուն. ո՛չ ոք կը կասկածէր իր ուղղամտութեան վրայ ու ո՛չ մէկը կը խաբէր, խօսքը էր ու դաւանանքը անփոփոխելի։ Ամերիկա ո՛րչափ ծայրայեղներու, անկրօններու երկիր, նոյնչափ ալ հաւատացեալներու, ջերմեռանդներու, պարկեշտաւոններու երկիր է և Թաշճեան այս առաքինութիւններէն ալ նպաստաւորուած է ծանօթանալով ու ջանալով և պատուաւոր տուներու համարումը շահելով։

Ինչպէս ըսինք, իրմէ առաջ ալ Նիւ Եորքի մէջ գորգի վաճառատուններ էին կ. Պոլսոյ մէջ անուն, դրամագլուխ, վարկ և փորձառութիւն ունեցող անձինք, սակայն անոնց և ոչ մէկը յաջողեցաւ ընդհանրացնել գորգը անոր վարկը բարձրացնել Ամերիկայի մէջ, մինչեւ որ յայտնուեցաւ Թաշճեանը իր անձնական ժամ, նիհար դրամագլուխով հիմնուած իր գորգի վաճառատունով ու զայն պայծառութեան հասցուց։

Այս պարագան անուրանալի է և գորգի վաճառականներ, գործաւորներ, տեղական ճանաչող ու անկէ օգտուող բոլոր պէտք է երախտագիտութեամբ յիշեն Թաշճեանի անունը ու անոր ճիգը անմահացնող գործ մը ընեն։ Քանի՞ տարուան մէջ, և քանի՞ տարուան հարուստ, տասը չկայ գործը, այսօր ո՛չ միայն հարիւրաւոր հազարներ, այլ բուն ոսկիի հարստութիւն դիզած է, այլ և իր անունը ճանչցուած է ամբողջ մեր համայնքին. վաճառականներէն, ազգայիններէն, զարգացած մարդիկներէն, հասարակ արհեստաւորներէն ամէն քաղաքի մէջ կը ճանչնան Թաշճեանը ու գիտեն անոր անունը։ Ասիկա պզտիկ կարողութիւն մը չկարծենք, Թաշճեանէն նմանատիպ հարստութեամբ մարդիկ ունինք, զորս իրենց նպաստաւորուողները ո՛չ կը ճանչնան, այնչափ քաշուած ու կորսուած կ'ապրին. արդ Թաշճեան յաջողեցաւ մեր մէջ իսկ այսչափ ճանչցնել զինքը մէկ քանի տարուան շրջանի մը մէջ ուր ծանօթանալու համար դարու մը պիտի չունէինք ու ընդհանուր սակայն պիտի մնային, բնական է հետեւցնել թէ Ամերիկայի մէջ որչափ ճանչցուած էր իր գործը։ Ասիկա երկու անգամ երկուք չորս կ'ընէր պէս բացայայտ է. Թաշճեան Եանքիական հնարամտութիւն ունէր, որուն շնորհիւ յաջողեցաւ ինքզինքն ու իր գործը ծանօթացնել Եանքիներուն ու նախանձելի հարստութիւն դիզել։

Եւ սակայն Թաշճեանի դամբանական հիւսել կամ անոր վրայ դամբանական մը յօրինել չէ այս տողերուն շարժառիթը. Թաշճեանի տասնըհինգ տարուան կեանքը պատկերացնելով կ'ուզենք քաջալերութիւն ներշնչել մեր գործի մարդոց թէ, ամէն օր հարստութիւնը կը հոսի կ'անցնի մեր առջեւէն ու պակասութիւնը մերն է որ միտք չենք յոգնեցներ վազող ջուրէն մեր սափորը լեցնելու։ Աշխարհի առուտուրը միմիայն գորգի վրայ հիմնուած չէ, դեռ անդին հարիւրաւոր ճիւղեր կան որոնք թերեւս բարեկրկնելով, գիտակցաբար աշխատութեամբ մը, նոր յղացումով մը պիտի կրնան անդգին հարստութիւն մատակարարել ննթակային, բայց ո՞վ է անոր վրայ մտածողը։

Նոյն իսկ այսօր ալ դեռ չա՛տ սահմանափակ չէ՞ք գտներ մեր առուտուրը Ամերիկայի հետ, երբ աշխարհի ամէնէն մեծ ներածող ու արտածող ազգն է դարձած ա՛ն՝ Անգլիոյ ու Գերմանիոյ վաճառականութեան սպառնալու աստիճան սաստկութեամբ։ Մենք ինչ յարաբերութիւն ունինք ամերիկեան վաճառականութեան հետ, գրեթէ ոչինչ. գերմանական վառարանները, լամբարները, մահճակալները իբր ամերիկեան ծախելէ ուրիշ բան մը ըրած չենք, կամ թէ չա՛տ չա՛տ քանի մը կարօ անարժէք ապրանքներու վրայ սահմանափակելով մեր գործառնութիւնը, գոհացած ենք ապրուստ մը հանելու չափ բան շահելով, ճիշդ այնպէս, ինչպէս որ սովոր էին ընել գորգավաճառները Թաշճեանէն առաջ։ Կարելի՞ բան է որ աշխատող հնարամիտ վաճառական մը մեր Պոլսոյ այնչափ նուրբ ու գրաւիչ ապրանքները չընդհանրացնէ Ամերիկայի մէջ. հարուստ տիկիններ ու օրիորդներ անկարելի է որ տեսնեն ու արեւելեան այս եթերային շղարշները, սփռոցները, ասեղնագործները, խալիչաները ու չհրապուրուին անկէ, բայց ո՞վ պիտի ջանայ զանոնք ընդհանրացնել ու ամէն տուներէ ներս սպրդեցնել։ Ամէնէն առաջ սակայն խելք միտք ու բարոյական ունենալուն վրայ է խնդիրը, հարիւրաւոր հազարաւոր անձինք կ'երթան Եւրոպա կամ Ամերիկա. հոն կեանքը պարզ չէ մերինին պէս, կիներ, աղջիկներ, գեղեցկութիւն, շուայտութիւն հարիւրաւոր ձեւերով ու երանգներով կը ներկայանան նորեկներուն ու օտարականներուն, որոնց մէջ հազիւ կը գտնուի մէկ քանի տասնեակներ որ փորձութիւններուն դիմանալով միմիայն իրենց առեւտուրին նուիրուին ու անոր վրայ միտք յոգնեցնեն։ Օտար քաղաքներու մէջ հիմնուած յաջողութիւն առեւտրական տուներ կարճատեւ շրջան մը միայն բոլորած են միմիայն անոր համար որ գործին վարիչները փոխանակ իրենց առեւտուրին նուիրուելու, կիներ աղջիկներ, գեղեցկութիւններ հետապնդած են, ու գործը ջախջախուած, հիւծած է կարճ ժամանակի մէջ ունեցածնին միեւնոյն ժամանակ ամբողջ ընտանիքին ապրուստ։ Այս տեսակէտով ալ կրնայ օրինակ հանդիսանալ անխոտոր կեանքը Թաշճեանի որ քսան տարեկան ծաղիկ հասակէն գացած էր Նիւ Եորք, ուր օրինակելի կեանք մը անցուցած էր, զերծ ամէն հեշտական խնդիրներէ ու բարոյական հակառակ արարքներէ։

Ամէնէն օրինակելի մէկ գործը սակայն ծայրայեղ բնասիրութիւնն է Թաշճեանի, որ փոխանակ Նիւ Եորքի պէս հեռաւոր վայր մը չէզոքացած ապրելու, ազգականներուն ամէնէն յետին վճռական անգամ կը զրկէր և անոնց ապրուստին կը նպաստէր իր առատաձեռնած սեւերկրեան առաքելութիւններով։ Իրաւէ մը քանի կը հասցնէր Թաշճեանէ նպաստ առնող ազգականներուն թիւը, որոնց՝ ամսական չորս անգլիական ոսկիէն մինչեւ տասը ոսկի յատկացուցած էր չհաշուելով բազմաթիւ նուէրները։ Միւս կողմէ ամէն մարդ գիտէ որ Թաշճեան առանց հրաւէրի առանց թմբկահարելու իր նպաստը կը հասցնէր ամէն կրթական և եկեղեցական բարեգործական գործի որ իր համարումը շահած ըլլար։

Եւ անոր այս բարեսիրութիւնը կը կարծե՞ք որ նուազ նպաստած ըլլայ իր գործին զարգացմանը. երկու տեսակ բնաւորութիւն չկրնար ունենալ մարդ մը, կամ բարեսիրտ է կամ չարասիրտ. արդ երբ մեր շրջանակին մէջ այնչափ բարեսիրտ էր Թաշճեան, կը կարծե՞ք որ ամերիկեան միջավայրին հանդէպ չարասիրտ գտնուէր, հոն ալ անշուշտ կ'արտայայտէր իր կազմին առատաձեռնութիւնը ու գործնականապէս կը գրաւէր նոյնիսկ զինքը ճանչցողներուն ալ սիրտը։ Հիմա ըսէք, եթէ Թաշճեան վաճառատուն մը ունենար հոս, պիտի չնախընտրէ՞ք ասանկ բարեսիրտ, պատուաւոր, պարկեշտ ուղղամիտ ու առատաձեռն մարդու մը հետ ընել ձեր առուտուրը, քան այն քըլըրակ անձանց հետ, որոնք տասը փարային համար տասը քաղքա կը նետեն, և այլն։ Ամերիկացիք ալ դրամապաշտներ են. Նիւ Եորքի մէջ ալ նոյնը եղած է արդիւնքը և Թաշճեան իր անձնական նկարագիրով յաջողած է զարգացնել վաճառատունը ու սիրելի ընել զայն ամէնուն։

Պարզելով Թաշճեանի կեանքին ամբողջ գաղտնիքները կը յուսանք որ գտնէ նորաբոյս երիտասարդներ հանգուցեալին ընթացքը առաջնորդ կ'ընտրեն իրենց ու անոր բարեսիրութեան, հնարամտութեան, աշխատութեան, պարկեշտութեան և բարոյականին հետեւելով, մէկ մէկ նոր Թաշճեաններ կը դառնան։ Այս էր հանգուցեալին ալ միակ իղձը ու անոր համար իր բազմազբաղ ժամերէն խնայելով բարոյալից յօդուածներով կը զարդարէր թերթերը։ Երանի թէ իրականանար մ՛եր ալ ի՛ր ալ իղձը և նոր Թաշճեաններ ծնունդ առնէին մեր երիտասարդներէն, քանի որ փորձը ցոյց տուաւ թէ տասնըհինգ տարին բաւական է մեծ հարստութիւն ու անուն շահելու և Թաշճեան հռչակուելու։

«ՄԱՆԶՈՒՄԷ»Ի ԹԵՐԹՕՆԸ)(46)(

ՓԹԹՈՐԿԱԼԻՑ ԿԵԱՆՔ ՄԸ

ԱՌԱՋԻՆ ՄԱՍ

Ժ.

ՄԵՆԱՄԱՐՏԻՆ ԱՐԴԻՒՆՔԸ

Ոստիկան Բրիկաշ ալ աւելի չծանրացնելու համար ծերունի կոմսին վիշտը, քաշուեցաւ անոր ներկայութենէն ու դուրս ելաւ։ Կոմսին հարցումը իր մէջ ալ խոր հետաքրքրութիւն արթնցուց, որ սկսաւ մտածել թէ ինչ էր արդեօք շարժառիթը Կրաւիլէնի դերկոմսին ու Պէնսէրաքի մարքիզին մղած մենամարտին, որ այնչափ կատաղութեամբ անցնելու(?) երկուքին ալ մահուան պատճառ ըլլալով։ Ասիկա պէտք չէր որ հանելուկ մնար իրեն համար որ մասնաւոր ոստիկան մըն էր ու մենամարտողներէն մէկը իր հսկողութեան ենթարկուած էր իբր Քլօտին Մալլիի սպանիչը, արդեօք մենամարտը առնչութիւն ունէ՞ր Քլօտինի սպանութեան հետ։

Այս գաղափարը որ նախապէս տարտամ կերպով սկսած էր ծագում առնել Բրիկաշի մէջ, հետզհետէ արծարծուեցաւ ու ոստիկանը ըղձաց առիթ մը կորսնցուցած ըլլալուն վրայ։ Բացայայտ էր որ գործած օրինազանցութեանը համար պաշտօնէն պիտի զրկուէր, բայց ո՛չ այնչափ ընտանիքին ապրուստը կորսնցնելուն վրայ կը մտածէր, որչափ ոճիրին հանգոյցը փախցուցած ըլլալուն։

Ժամերը քալելով հանդերձ սկսաւ վերլուծումը ընել ոստիկանը՝ քանի մը ժամէ վեր անցած դէպքերուն. Ճօրճի հետ կառքով անոր բնակարանը հասնելէ ետք ինք դիմացի փոքրիկ սրճարանը նստած ու տեսած էր Պէնսէրաքի մարքիզին Ճօրճի տունէն ներս մտնելը, զոր թէեւ այն ատեն չէր ճանչնար, բայց մենամարտին պահուն տեսած ու անդրադարձած էր որ մենամարտողը նոյն այն մարդն էր որ օր մը առաջ դերկոմսին այցելած էր։ Ասիկայ հանդգնորէն մէկ ծայրն էր սակայն, խնդիրը միացած մասը հետախուզելն էր, ո՞վ էր Պէնսէրաքի մարքիզը, ինչ մարդ էր, ո՛ւր կը բնակէր, ինչ պատճառ կրնար ունենալ դերկոմսին հետ մենամարտելու։

Բրիկաշ այս ծանր մտատանջութիւններով բեռնաւորուած՝ եկաւ ինկաւ հասարակաց նստարանի մը վրայ ու սկսաւ գլուխը ճմլեցնել ընելիք սկզբնաւորութեան վրայ չկրնալով համաձայնիլ։

Պարտաճանաչ պաշտօնեան Ճօրճի մասին գործած սխալը դարմանելու համար, կ'ուզէր գտնէ Քլօտին Մալլիի բուն սպանիչը գտնել ու չքմեղացնել անձը, և սակայն անյաջողութեան պարագային ծաղրելի չըլլալու համար որոշեց բոլորովին գաղտնի պահել այս ձեռնարկը և յաջողութիւնն ապահովելէ ետք միայն արդիւնքը հաղորդել պետերուն։

Մենամարտէն ետք տեսակցած էր Պէնսէրաքի մարքիզին վկաներուն հետ ու անոնց հասցէն վարպետութեամբ հասկցած, ուստի լուսաբանութիւն մը առնելու մտքով ուղղակի ձիամարդիկներուն սրճարանը գնաց, հոն բարեբախտաբար գտաւ վկաներէն մէկն ու մանաւանդ պատահ դարձուածքով մը հարցուց թէ ո՞վ էր Պէնսէրաքի մարքիզը և ինչ գործ կ'ընէր, մարդը բնաւ չկասկածելով Բրիկաշի վրայ, ամենայն ուղղամտութեամբ պատասխանեց թէ մարքիզին ինչ մարդ ըլլալը չգիտեր և ո՛չ ալ բնակելուն մասին տեղեկութիւն մը ունի, մինակ ձիարշաւներու մէջ ծանօթացած է անոր հետ ու ասկէ անդին բան մը չգիտեր։

Հետաքրքրութեան որդը սկսած էր բանիլ Բրիկաշի մէջ, կեանքի խնդիր դարձած էր իրեն համար մարքիզին հետքը գտնելը, որուն մասին ստոյգ տեղեկութիւն չստացած պիտի չհանդարտէր, ուստի Արքատ փողոց վերադարձաւ ու Քլօտինի բնակած ապարանքին դռնապանին քիթին տակ մտնելով սկսաւ վերէն վարէն խօսիլ Մալլիի սպանութեան պարագաներուն վրայ, դռնապանը արդէն շաղակրատ մարդ՝ ամբողջ գիտցածը չգիտցածը պատմեց Բրիկաշի որ բուն իսկ նպատակովը անդրադառնալով։

—Լսեցի՞ք բնաւ, այսօր մենամարտ մը տեղի ունեցեր է Վիլ տ'Ավրէյի մէջ ուր երկու ազնուականներ, Կրաւիլէնի դերկոմսն ու Պէնսէրաքի մարքիզը երկուքն ալ սպաննուած են։

—Ինչ կ'ըսէք, գոչեց դռնապանը տեղէն ցատկելով, կարելի՞ բան է...

—Միթէ կը ճանչնայի՞ք զանոնք, հարցուց Բրիկաշ բոլորովին պաղարիւնով,

—Ճանչնալն ալ խօ՞սք է, յարեց դռնապանը, բայց մինչեւ ո՞ր աստիճան ստոյգ է այս լուրը։

—Ինչո՞ւ հետաքրքրուեցաք սակայն։

—Ինչպէ՞ս չհետաքրքրուիմ, Պէնսէքրաքի մարքիզը այս տան վարձուորներէն է ու երկրորդ յարկը կը բնակի ընտանիքով, իսկ դերկոմսն ալ տիկին Մալլիի սիրահարն էր կ'ըսէին, բայց արդեօք տիկին Մարքիզուհին լսա՞ծ է այս աղէտը, ո՛րչափ ալ անբիւ մարդ էր մարքիզը, կատարեալ տիպար մըն էր քաջ ասպետի։

—Ինչ օգուտ որ սակայն սպաննուեր է հակառակորդին հարուածներուն տակ։

Դռնապանը այս անակնկալին վրայ յայտնի անհանգստութիւն մը զգալով կնոջը քովը կ'անցնէր ու դժբախտութիւնը հաղորդելով խորհուրդ հարցուց թէ ինչ ընթացքի պէտք էին հետեւիլ։ Բրիկաշ որ կը փափաքէր մարքիզուհիին այս գոյժէն առած տպաւորութիւնը տեսնել, պնդեց որ անմիջապէս իրողութիւնը հաղորդեն մարքիզուհիին, նոյն իսկ ինք յօժարեցաւ ստանձնել այդ տխուր պարտականութիւնը եթէ իրենք չեն համարձակիր։

(Շարունակելի)

ԱՐՏԱՔԻՆ

ԼԱ ՀԷՅԻ ԺՈՂՈՎԸ

Լա Հէյի ժողովին նկատմամբ հետաքրքրութիւնը հետզհետէ կը պակսի Եւրոպական թերթերուն մէջ։ Պատուիրակներուն և իրենց կառավարութեանց միջև բանակցութիւնք չեն չարունակուիր հին փութկոտութեամբ, և օրէ օր ժողովին վերջանալուն կը սպասուի։ Սպառազինութիւնները սահմանափակելու խնդիրը վերջին նիստերուն ձգուած էր, բայց յայտնի է թէ Անգլիոյ պատուիրակները կը վարանին մինչև իսկ իրենց առաջարկութիւնը ընել։ Գերման պատուիրակը կ'աշխատի իրաւարարական ատեանին միայուն կազմութեան հոգ տանիլ և անով զբաղեցնել ժողովը վերջին պահուն, և առավ այլ ևս հարկ չթողուլ անգլիական առաջարկութեան։

Լա Հէյէ կը հեռագրեն Յուլիս 22 թուով.— Այսօր ժողովը նշանակալից վայրկեան մը պիտի ունենայ։ Գերմանիոյ առաջին պատուիրակ Պառոն Մարշալ ֆօն Պիպէրշթայն խորին և համոզիչ ազդեցութեամբ բանախօսութիւն մը ըրաւ Լա Հէյի մէջ միայուն իրաւարարական ատեան մը հաստատելու համար։

Բանախօսը մանրամասնօրէն պարզելով ընդհանուր պարտաւորիչ իրաւարարական ատեանի մը նշանակութիւնը և տարածութիւնը, թուեց թէ ի՛նչ տեսակ վէճեր կրնան յարմարիլ իրաւարարական վճիռներու, և թէ որո՛նք իրենց քաղաքական բնութեան համար չեն յարմարիր իրաւարարութեան։ Ի վերջոյ ըսաւ.— Ընդհանուր պարտաւորիչ իրաւարարական ատեանին գալով, չի բաւեր միայն անոր հիմերը կազմել, հարկ է նաև մանրամասնութիւնները կարգի կանոնի դնել։ Չի բաւեր որ համաշխարհիկ շէնք մը շինենք գեղեցիկ ճակատով մը, այլ պէտք է ա՛յնպէս մը շինել զայն որ աշխարհի բոլոր ժողովուրդները կարենան հանգիստ և բարեւք համաձայնութեամբ բնակիլ անոր մէջ։ Իրաւարարական ատեանին գագաթը առանց վէճի պիտի ընդունուի, եթէ անոր գործելու եղանակը պարզուի և բարւոքուի։ Ամէնէն կարևոր բարեկարգութիւնը ա՛յն է, զոր առաջարկած են Միացեալ Նահանգները և Ռուսիա, այսինքն միայուն համաձայնք մը տալ իրաւարարական ատեանին։ Միայուն ատեան մը դատաւորներով, որոնք իրենց նկարագիրով և իրենց իրաւագիտական նշանակութեամբ ընդհանուր վստահութիւն վայելեն։ Այսպիսի հաստատութիւն մը ընդարձակ գործածութիւն պիտի ստանայ, իսկ դիմողներուն թիւը շատ մեծ պիտի ըլլայ, և վերապահումներու, սահմանափակումներու և կասկածներու առիթ պիտի չտայ։ Մենք պատրաստ ենք մեր բոլոր ուժերը գործածել այս նպատակին հասնելու, գործին աշխատակցելու համար։

Այս բանախօսութիւնը ընդհանուր սրտագին հաւանութիւն առաջ բերաւ։ Այս ընդհանուր հաւանութիւնը սա՛ ապահով վախճանը պիտի ունենայ որ Լա Հէյի իրաւարարական ատեանը միայուն միջազգային դատարանի մը պիտի վերածուի, մինչ ներկայ դատաւորներով և պաշտօնատարներով, և երկրորդ խաղաղութեան ժողովին գլխաւոր գործը պիտի ըլլայ։

Այսօր հրամաններ տրուեցան ժողովը վերջացնելու Օգս. 20ին։ Այն խնդիրները՝ որոնց վրայ դեռ խորհրդակցութիւն եղած չէ, պիտի վերապահուին ապագայ ժողովի մը, որովհետև եթէ առանց ամէնուն վրայ խորհրդակցութիւն ընել հարկ ըլլայ, ժողովին նիստերը պիտի տևեն մինչև Սեպտ.ի կէսը։ Եթէ հարկ ըլլայ Օգս.ի կիսուն վերջացնել, ժողովը իր օրակարգի խնդիրներէն շատերը յետաձգած պիտի ըլլայ։ Ժողովին անյաջողութիւնը սոսկալի անակնկալ մը պիտի ըլլայ աշխարհի համար, որ կը սպասէր թէ գտնէ օգտակար գործ մը պիտի կատարուէր։

Ականներու և թօրփիլներու գործածութեան համար առաջարկուած պայմանադրութիւնը ծրագրելու մասնախումբը իր աշխատութիւնը չէ վերջացուցած, թէև հետաքրքրաշարժ կարծիքներ փոխանակուեցան։ Անգլիոյ ու Գերմանիոյ պատուիրակները իրարու հակառակ խօսեցան։ Անգլիացիք ուզեցին որ ական չի կրնար գործածուիլ բաց ծովու մէջ, մինչ Գերմանացիք կը պնդէին թէ ական զետեղումը կարելի է «պատերազմի թատերավայր»ին վրայ, և հետևաբար ամէն նեղուցներու մէջ, քանի որ «պատերազմի թատերավայր»ը կրնայ դիւրաւ առևտրական նաւերու ամէնէն աւելի յաճախած նեղուցն ըլլալ։ Այս կէտին վրայ շատ մեծ վիճաբանութիւն մը եղաւ, և կ'ըսուի թէ իրաւախոհութեան բանաձև մը գտնուած է։ Անգլիա տասը մղոն կ'ենթադրէ իւրաքանչիւր երկրի ցամաքին վերաբերեալ ծովային հեռաւորութիւնը, ուր կարելի ըլլայ ական զետեղել, մինչ Գերմանիա «Պատերազմական թատերավայր» ըսելով կը հասկնայ ընդհանուր տարածութիւնը, ուր գործողութիւնք կրնան կատարուիլ։ Այս սահմանը շատ անորոշ է, որովհետև արդի մեծ նաւատորմիղները իրենց վերջին ծայր դիւրաշարժութեամբ կրնան ականներ ցանել ամբողջ ծովուն վրայ, և «Պատերազմական թատերավայր»ը կրնայ պատրաստուիլ շատ նեղուցներու մէջ։ Անգլիա իրաւամբ կը վախնայ որ պատերազմական թատերավայրը սահմանուի ամէն ճշդութեամբ։

Ուրիշ կարևոր կէտեր ալ վիճաբանութեան տակ են։ Զոր օրինակ, Սպանիա կ'առաջարկէ որ ականներու գործածութիւնը չարտօնուի պատերազմիկներուն սեփականութիւնը չեղող ջուրերու մէջ, այլ անոնց մէջ միայն, որոնց վրայ իրա՛ւան հակակշիռ ի գործ կը դնէ գրաւման իրաւունքով։ Բայց այս իրաւունքը ո՞ւր կը սկսի և ո՞ւր կը վերջանայ։ Անգլիա Սպանիոյ հետ մէկտեղ կը կարծէ թէ իրական գրաւման հետ կը սկսի, և կը վերջանայ հակակշռին դադրելովը։ Հարկ է անակնկալներէ խոյս տալ։ Զոր օրինակ, նաւատորմիղ մը կրնայ անպաշտպան ծովեզերք մը գտնել, ուր անմիջապէս ուզէ ականներ զետեղել, որովհետև այդ պահուն տէր է այդ ջուրերուն։ Այսպէս պիտի տեսնուի թէ ո՛րքան անհրաժեշտ է որ գրաւումը իրական ըլլայ և ո և է տարակոյսէ զերծ։ Ասոնք շատ կարևոր խնդիրներ են, և ուշի ուշով պիտի քննուին վերջնական որոշում մը տրուելէ վերջ։ Եթէ սակայն իրաւունք տրուի ականներ գործածելու պատերազմական թատերավայրին մէջ, սա՛ վերապահութեամբ որ միշտ անոնք հակակշռի տակ ըլլան, երկրորդական խնդիրները կրնան դիւրաւ լուծուիլ։

ԱՆԳԼԻԱ ԵՒ ՍՊԱՌԱԶԻՆՈՒԹԵԱՆՑ ՍԱՀՄԱՆԱՓԱԿՈՒՄԸ

Երեկի ժողովին մէջ Սամուէլ Բօուլըթ հարցուց թէ Լա Հէյի մէջ Բրիտանացի պատուիրակները առաջարկութիւն մը ըրա՞ծ են սպառազինութիւնները սահմանափակելու համար, և թէ ի՞նչ ընդունելութիւն գտած է, և կամ որոշման մը համար ի՞նչ պայմաններ մէջ բերուած են։

Արտաքին գործոց նախարար Սըր Էտուարտ Կրէյ պատասխանեց թէ իրաւ է թէ մամուլին մէջ այդպիսի որոշման մը պայմաններուն վրայ բաներ մը հրատարակուեցան, բայց մինչև հիմա ժողովը որոշում տուած չէ։ Չի կրնար ըսել թէ առաջարկութեան մէջ ի՞նչ պայմաններ մէջ պիտի բերուին, բայց փափաքելի է որ կարելի եղածին չափ ժողովին կողմէ ընդունուի այս առաջարկութիւնը։

ԿԻՆ ՔԱՐՏՈՒՂԱՐՆԵՐԸ

Ամերիկայի երկրագործական նախարարը հրամանագրով մը կ'ազդարարէ որ իր պաշտօնատան պետերը այլևս չգործածեն կիներ իբրև մասնաւոր քարտուղար կամ անձնական նոտար։ Նախարարը կը յայտարարէ թէ անձնապէս ըսելիք չունի ինքը կին քարտուղարներուն, ընդհակառակն կը հաւանի անոնց, բայց դուրսէն ներսէն բամբասանքները դադրեցնելու համար պարտաւորուած է արգիլել կամ սահմանափակել կին քարտուղարներուն թիւը։ Դիւանապետները կրնան կին արձանագրիչներ գործածել իրենց ճիւղին մէջ, բայց պիտի չարտօնուի որ անոնք անձնական կամ գաղտնի քարտուղարներու դիրքին բարձրանան, որովհետև այդ պարագային պիտի մնան իրենց պետերուն հետ առանձինն կամ անոնց տուները պիտի երթան ի հարկին։ Այս բանը շատ մը խօսքերու առիթ կրնայ տալ։ Այս միջոցիս Ամերիկայի մէջ էրիկ մարդոց չափ ալ աղջիկներ ու կիներ կան ազգին բոլոր գործի պաշտօնատուներուն մէջ, և կին քարտուղարները վերջին տարիներս Ամերիկայի ամէնէն աւելի արժէքաւոր հաստատութիւններէն մին եղած են։ Ամբողջ երկրին մէջ, Ատլանտականէն մինչև Խաղաղական, քոլէճները և մասնագիտական վարժարանները հազարներով աղջիկ կը կրթեն, որոնք դժուարութիւն չեն քաշեր ձեռք ձգելու պաշտօններ և իրենց օգտակարութեան համեմատ զանազանող թոշակներ։ Նիւ Եորքի մէջ լաւ կին քարտուղար մը նոյն պաշտօնը ունեցող էրիկ մարդու մը չափ թոշակ կը ստանայ, և ընդհանուր հաւատքը ա՛յն է որ իր գործը կը կատարէ մեծ մէկթոտով՝ մաքրութեամբ, հաւատարմութեամբ և արագութեամբ։ Այս պատճառաւ Նախարար Մր. Ուիլսընի կարգադրութիւնը դժգոհութեամբ կը դիտուի։

ՔՐՈՆԻԿ

ՀԻՒԱՆԴԱՆՈՑԻ նորակազմ Հոգաբարձութեան անդամներէն ոմանց մայրաքաղաքէս բացակայ գտնուելուն պատճառաւ ցարդ հրաւէր չէր եղած, այս անգամ նոյն Մարմնոյն անդամներու թիւը ամբողջացած ըլլալով, Ս. Պատրիարք Հայրը յառաջիկայ պաշտօնագրերով ծանոյց իրենց ընտրութիւնը և հրաւիրեց ձեռնարկել իրենց պաշտօնին։

ՄԻՀՐԱՆ ԷՖ. Մուրատեան կը պատրաստուի մայրաքաղաքէս մեկնիլ Ամերիկա, իր հանգուցեալ քեռայրին Յովհաննէս Թաշճեանեան էֆ.ի առևտրական գործերու կարգադրութեան համար։

Ս. ՊԱՏՐԻԱՐՔ Հայրը երէկ ցաւակցական հեռագիրներ ուղղած է այրի տիկին Յ. Թաշճեանեանի նաև Եոր.ք, Տէր և Տիկին Էգնաեանի Բարիզ և ուրիշ մօտաւոր ազգականներու, ողբացեալ Յովհաննէս էֆ. Թաշճեանեանի մահուան առթիւ։

Ս. ՊԱՏՐԻԱՐՔ Հայրը այս կիրակի կը մեկնի Եէնիգիւղ, ուր հիւր պիտի ըլլայ Վսեմ. Տիգրան էֆ. Եուսուֆեանի և վաղը առաւօտ ալ պիտի նախագահէ տեղւոյն Ս. Աստուածածնայ եկեղեցւոյն մէջ Ս. Պատարագի արարողութեանց, զոր պիտի մատուցանէ Պսակ վրդ.։

ԴԱՏԱՍՏ. ԽՈՐՀՈՒՐԴԸ երէկ գումարուեցաւ Պատրիարքարանի մէջ, առժամեայ նախագահութեամբ Տ. Արիստակէս Ք. Հիսարլեանի, և զբաղեցաւ հետևեալ խնդիրներով.

1. Կին մը ամէնց առաջ խնդրագրով մը յայտնելով որ իր ամուսինը զինքն ու զաւակները լքած և հեռացած է ամուսնական յարկէն, առանց ո և է պատճառի և խնդրած էր խրատել և յորդորել իր ամուսինը հաշտուիլ և կենակցիլ իր հետ, իսկ հակառակ պարագային պարէնագին մը սահմանել իրեն և զաւկաց։ Միւս կողմէն ամուսինը իր կնոջը բարոյականին դէմ գանգատներ բերած և չէր ընդունած զայն։ Բայց կնոջ անբարոյականութեան մասին իր մէջ բերած ապացոյցները անբաւական գտնուած ըլլալով տեղեկագրուած էր Կրօն. ժողովոյ։ Կինը այս անգամ իր և իր զաւակացը անօթի ու թշուառ վիճակը նկարագրած և պարէնագին խնդրած ըլլալով, քննութիւնը որոշուեցաւ թողուլ Խորհրդոյ յաջորդ նստին։

2. 29 տարիներէ ի վեր խրամէ բաժնուած ամոլի մը այրը, իր կնոջ բարոյականին դէմ ըրած գանգատները ապացուցանելու համար խոստացած էր վկաներ բերել. սակայն թէ' ինքը և թէ վկաները ներկայացած չըլլալով, միայն կինը ներկայացաւ և պահանջեց որ ամուսինը կամ հաստատէ իրեն վերագրած անբարոյականութիւնը և կամ հաշտուի ու կենակցի իրեն հետ։ Որոշուեցաւ սպասել ամուսնոյն ներկայացման, խնդիրը նկատողութեան առնելու համար։

3. Անձ մը՝ մայրաքաղաքէս բացակայ գտնուող իր կնոջ բարոյականին դէմ բողոքած ըլլալով, կոչնագիր ղրկուած էր կնոջ. սակայն կինը կոչնագիրը ստորագրելով հանդերձ չէր ներկայացած ու միւս կողմէ ինքն ալ իր կարգին բողոքած էր իր ամուսնոյն բարոյականին դէմ։ Որոշուեցաւ երկրորդ կոչնագիր մը ևս ղրկել կնոջը, ըստ այնմ քննելու համար երկուստեք ներկայացուած բողոքները։

Խորհուրդը ասոնցմէ զատ ամուսնական ինչ ինչ խնդրոց նախնական քննութիւններով զբաղեցաւ։

ՍԿԻՒՏԱՐԻ եկեղեցեաց և վարժարանաց ընդհ. մատակարարութեան Ելմտացոյցը, Թաղ. Խորհրդոյ անդամներէն կազմուած յատուկ մասնախմբի մը կողմէ պատրաստուած և Խորհրդոյն ներկայացուած ըլլալով, Խորհուրդը զայն ի՛նչ ի՛նչ բարեփոխութեամբ ընդունած և գործադրութիւնը որոշած է։

Սոյն Ելմտացոյցին մէջ միմիայն վարժարանաց համար ամսական 10,000 ղշ ի գումար մը սահմանուած է որ պիտի հայթայթուի աշակերտաց թոշակներէն և մնացեալը Թաղ. Սնտուկէն։ Թաղ. Խորհուրդը մտադիր է նոր կարգադրութիւններ ներմուծել վարժարաններուն մէջ և ի մասնաւորի Ֆրանսացի ուսուցիչ մը կարգել, Ֆրանսերէն լեզուի մէջ երկսեռ աշակերտները վարժեցնելու և այս կերպով պէտք չի թողուլ ծնողաց իրենց զաւակները օտար վարժարաններ ղրկելու։ Կը լսենք թէ Տեսչական պաշտօնը պիտի ջնջուի և իւրաքանչիւր վարժարանի Աւագ Ուսուցչին պիտի յանձնուի, վարժարաններու մասնաւոր պատասխանատուութիւնը, ընդ վերին հսկողութեամբ վարժարանաց համար կազմուելիք Նոր Հոգաբարձու Մարմնոյն։

ԿՐՕՆ. ԺՈՂՈՎՈՅ ատեանը եկեղ. ամուսնական խնդիրներու համար խմբագրուած հրահանգներէն մէկմէկ օրինակ, որու պատճէնը երէկ հրատարակեցինք, ղրկուեցաւ գաւառներու Առաջնորդներուն։

ԵՐԶՆԿԱՅԻ Տեղապահ Տ. Եմանուէլ վրդ.ի խնդրանաց վրայ, սև ծածկեայ փիլոն կրելու արտօնութեան կոնդակ տրուեցաւ տեղւոյն Տ. Վարդան քահանայ Սագաեանի։

ԳՈՒՄԳԱՓՈՒԻ Դպրաց Դասը իր հինգ տարուան մատակարարութեան հաշիւները ըստ օրինի մատուցած է Պատրիարքարան, վաւերացման համար։

ՀԱՃԸՆԻ կը խնդրեն Ազգ. Պատրիարքարանէ որ իրենց նորընտիր Առաջնորդ Երուանդ վրդ. Փէրտահճեանի հրաժարականը մերժուի։

ՖԷՐԻՔԻՒՂԻ Հայ-Հռոմէական բնակիչներէն Թօգուճի անուն օրիորդ մը երէկ Ազգ. Պատրիարքարան դիմելով Հայ եկեղեցւոյ իրաւասութեան տակ մտնելու փափաքը յայտնեց։

ՎՍԵՄ. Գէորգ էֆ. Արսլանեանի դստեր Օր. Աննայի՝ ընդ Նէկլիզ պէյ Պօլթոօս փեսայի պսակադրութեան հանդէսը յառաջիկայ Բշ. օր Այ Սթէֆանոսի Ս. Ստեփաննոսի եկեղեցւոյն մէջ պիտի կատարուի ընդ նախագահութեամբ Ամեն. Ս. Պատրիարք Հօր։

ՄԱՔՐԻՔԻՒՂԻ Թաղ. Խորհրդոյ ընտրութեան համար թերթիկէ ոմանք թէև գրած էին թէ վաղը տեղի պիտի ունենայ, սակայն մեր առած տեղեկութեանց նայելով նոյն ընտրական գործողութիւնը յառաջիկայ Կիրակի (Յուլիս 22ին) պիտի կատարուի։

ԲԵՍԻՄ ԷՖ. ՄԱՐԳԱՐԵԱՆ Սկիւտարի Թաղ. Խորհրդոյ անդամակցութենէն հրաժարական տուած է, իր բազմաձայն զբաղմանց պատճառաւ. սակայն իր հրաժարականը չէ ընդունուած։

ԷՍԿԻՇԷՀԻՐԻ Ս. Մեսրոպեան վարժարանին համար նոր Հոգաբարձութիւն մը կազմուեցաւ, որուն անդամներն են Պաղտասար Փափազեան (Ատենապետ) Լեւոն Փափազեան (Ատենադպիր) Ռուբէն Սահփանեան (Գանձապետ), Գէորգ Պէրէճանեան և Ռուբէն Տէմիրեան էֆէնտիները։

ՍԿԻՒՏԱՐԻ ԱՂՔԱՏ հիւանդաց խնամակալութեան հիմնարկութեան 27րդ տարեդարձին առթիւ վաղը Ս. Խաչ եկեղեցւոյ մէջ հանդիսաւոր կերպով մատուցանելիք վերաբերմամբ Ս. Պատարագէն յետոյ, Թաղ. Խորհրդոյ եւ Աղքատախնամի գանձապետ Նալեան էֆ.ի կողմէ, նոյն խնամակալութեան անդամներուն և նոյն հանդէսին մասնակցող դպիրներուն ճաշկերոյթ մը պիտի տրուի։

ՍԿԻՒՏԱՐԻ Թաղ. Խորհուրդը՝ երէկ բացառիկ նստի մը մէջ որոշեց երեք վարժարանաց ուսուցչական մարմինը առժամապէս դադրեցնել իրենց պաշտօնէն, յառաջիկայ նոր տարեշրջանի առթիւ կարգ մը փոփոխութիւններ և կարգադրութիւններ ընելու պէտքէն ստիպուած։

ՊԱՇՏՕՆԱԿԱՆ Բ. ԾԱՆՈՒՑՈՒՄՆ Փոխանորդարանի Ազգ. Պատրիարքարանի.— Երզնկայի Մամ գիւղի բնիկ, 40-42 տարեկան, 25 տարի առաջ ամուսնացած Նշան Խաչատուր-Գրիգորեան անուն միջահասակ, ծաղկաւոր, բարակ ու չէկ յօնքերով, բոլորակ ծնօտով, քիթն ու բերանը միջակ, թաւ ու չէկ պեխերով ու թանձրաշրթունք ազգային 18 տարի առաջ պանդխտութեան ելնելով անյայտացած է։

Կը խնդրուի արգոյ ազգայիններէ, որ եթէ երբեք յիշեալին ուր, ողջ կամ մեռած ըլլալուն վրայ ո՛ր և է տեղեկութիւն ունին, հաճին Պատրիարքարանիս ծանուցանել։

ԱԶԳ. ՀԻՒԱՆԴԱՆՈՑ.— Հանգուցեալ Տիկին Զապել Մնոցեանի յուղարկաւորութեան առթիւ փոխան ծաղկեպսակի 108 ղրշ. նուիրած է Հիւանդանոցին Այրի Տիկին Նուրիկ Ալլահվէրտեան։

Տ. ԳՐԻԳՈՐԻՍ Արքեպս. Յովհաննէսեան վաղը պիտի պատարագէ Եդիրնէգափուի Ս. Աստուածածնայ եկեղեցւոյն մէջ, որուն տօնախմբութիւնն է։ Պատարագէն վերջ, ըստ սովորութեան մատաղ պիտի բաշխուի։

ԱԶԳ.— Վաղը կիրակի Տօն գիւտ Տփոյ Ս. Աստուածածնայ Եկեղեցւոյս տօնախմբութեան առթիւ Ս. Պատրիարք հայրապետը նախագահէ արարողութեանց և բանին կենաց Քարոզութեամբ պիտի մխիթարէ բարեպաշտ ժողովուրդը։ Այս առթիւ Ս. Պատարագ պիտի մատուցանէ Տ. Պսակ Վարդապետ Խորհէնեան, և յաւարտ պատարագի հոգեհանգիստ պիտի կատարուի Ս. եկեղեցւոյս հիմնադիր բարեհամբաւ Նեմրուդեան գերդաստանին ննջեցելոց։ Սկզբնաւորութիւն ժամը 12, Ս. Պատարագ ժամը 2։

Ի Դիմաց Թաղ. Խորհրդոյ Ենիգիւղի

Ատենադպիր Վ. Ատենապետ

Յ. ԻՒԹՈՒՃԵԱՆ Պ. ՊԵՐՊԵՐԵԱՆ

ՍԿԻՒՏԱՐԻ Աղքատախնամ Խորհրդոյ Հիմնադրութեան 27րդ Տարեդարձին առթիւ, վաղը, Գիւտի Տփոյ Սուրբ Աստուածածնայ Ս. Խաչ Եկեղեցւոյ քարոզիչ Գերաշնորհ Տ. Մկրտիչ Արք Եպս. Վեհապետեան հանդերձեալ է Վերաբերմամբ Ս. Պատարագ մատուցանել Ս. Խաչ Եկեղեցւոյ մէջ, ինչպէս նաև Հոգեհանգստեան Պաշտօն կատարել բարեկեցիկ հիմնադրաց, բարերարաց և սատարողաց Աղքատախնամի։ Սկզբնաւորութիւն ժամերգութեան ժամ 11, Ս. Պատարագ ժամ 1½։

Ի Դիմաց Աղքատախնամ Խորհրդոյ

Վ. Ատենադպիր Ատենապետ

Գ. ՄԱՆՈՒԷԼԵԱՆ Գ. ԲԱՐԱՋԵԱՆ

ԽԱՐԲԵՐԴԻ Մանզումէի նոր գործակից է Մելքոն էֆ. Ս. Դևեճեան, որուն պէտք է դիմել թերթիս վերաբերեալ գործառնութեանց համար։ Մեր նախորդ գործակալը Կարապետ Պ. Մուսեղեան պաշտօնը առաջուց թերթին պատճառաւ հրաժարած է, որուն թէ թերթիս նուիրած հոգածութեանը համար մեր շնորհակալիքը կը յայտնենք։

ՈՒՍՈՒՑԻՉ մը՝ վկայեալ Ուսում. Խորհուրդէն, հմուտ հայերէն, թուրքերէն և ֆրանսերէն լեզուներու, պաշտօն մը կ'ուզէ … այցելու դասերէն ընդունիլ վարժարաններու մէջ։ Դիմել խմբագրատուն։

ԿՐԹԱԿԱՆ ՀԱՆԴԷՍՆԵՐ

ԳԱՏԸԳԻՒՂԻ ՀԱՆԴԷՍԸ

Գատըգիւղի Արամեան վարժարանի հանդէսը որ մինչև եղանակին յաջողած սրահներէն մէկը կ'ըլլայ, երէկ կատարուեցաւ վարժարանին պարտէզին մէջ, որ այս առթիւ յարդարուած չքեղօրէն։ Ներկայ էր ընտրելագոյն բազմութիւն մը, գրեթէ գիւղին հայութիւնը, մեծ մասամբ գեղեցիկ սեռէն։ Կը նախագահէր քարոզիչ Տ. Ղևոնդ վրդ. Դուրեան, շրջապատուած Թաղ. Խորհուրդին, Հոգաբարձութեան և Խնամակալութեան անդամներէն։ Ներկայ էին նաև Գատըգիւղի Մխիթարեան վարժարանին նախկին տնօրէն Հ. Գ. … բոսեան և Հ. Սահակ վրդ. Տ. Մովսէսեան։ Հանդէսը սկսաւ Համբերից մարշով, որմէ ետք Պ. Վ. Նալպանդեան օսմ. բարեմաղթութիւն ուղղեց … կարգաց։ Մանկապարտէզի … խաղերը և պարերը խիստ հաճելի … և զբօսիչ, այնպէս որ բաւական ծափ … րու տարափ մը ողողեց փոքրիկները։ Պ. Գ. Ազլագեանեանի Ընկոյզը … արտասանութիւնն նաև Օրդ. Ե. Փափ… րիկեան և Ս. Փաթամեանեան նուագ… ցին խիստ գեղեցիկ կտոր մը, … րուսն ծափերու արժանացաւ։

Հանդէսին դասաւորութիւնը … քան հաճելի և այլազան էր, որ ձգեց … րիս վայելք մըն էր։ Երգեր, … սանութիւններ և նուագ գեղեցիկ … մադրութիւն մը կազմած էին։ Պ. … Մատթեան և Տ. Գեորգեան երգ… երգեցին և Օրդ. Ս. Մաղաքեան … Մնոցեանեան և Վ. Ամէնեանեան ինչպէս նաև Պ. Ա. Բանիկեան հայերէն … ֆրանսերէն արտասանութիւններ … և ամէնքն ալ խիստ գնահատուեցան … ծափահարուեցան։ Նուագ մասին Օր. … Ս. Փափազեանեան և Ն. Պ. … յաջողութիւնը փայլուն էր։ Թատ… մէջ։ Մարմնամարզի խաղերը խիստ … Թողուցին հանդիսականները, … համար ճշմարիտ հաճոյք մը եղաւ։ … սուած Զբօսանքի պզտիկ թատերախաղ … որ զոր ո՛րքան լաւ պատրաստուած … Օրդ. Ե. Ճիզմէճեան, Մ. Նալպանդ… Մ. Ինճէեան, Մ. Շահպէնեան և … Կէօվլէկեան և պարոնայք Վ. … լեան և Տ. Գէորգեան։ Կատարողական … մրցանակներու բաշխումը որմէ ետք … Զ. Մելքոնեանեան կարդաց չնորհա… լութեան ուղերձ մը ուղղուած … Խորհուրդին, Խնամակալուհիներ… Հոգաբարձուներուն և ամէն … վարժարանին համար կ'աշխատ… տայ երկու օրիորդ՝ Ն. Պալթ… Մ. Զաքարեան և երկու պարո… Նազիկեան և Վ. Նալպանդեան … թակի վրայ նուագեցին կտոր … քան յաջող որ խանդավառ … չնորհաւորութիւններ խլեցին … դէպի երաժշտական մասին … փայլունութիւնը պատիւ կը … վարժարանին ջութակի ուսուցիչ … նօթ արուեստագէտ Աճարեան էֆ… որևէն որ յայտնուած փափա… վրայ ինք ալ նուագեց Հէրման… ռիսըր և որոտագին ծափերու …

ՏԱՐԻԱ ԼԱՆԹԷԻ ՍԷՐԸ

ԳՐԵՑ՝ ՌԻՇԱՐ ՖՕՍ

ԼԵ.

Կը փափսային, կը սպասէին, կը կասկածէին. բայց … գայթակղութիւնը կ'ուշանար։

Սաթուրայի կոմսուհին կը պաշտուէր, և կը թողուր որ պաշտուէր։ Ամբողջ համէական դրական աշխարհը անոր առքը ինկած էր։ Երիտասարդները, մանաւանդ շատ մաշոց երիտասարդները մոլեգնելու աստիճան սիրահարած էին անոր։ Իր ընդունելութեան նշանաւոր հինգշաբթի օրերը իրիկուն կ'ընդունէր իր սքանչացողներուն խումբը, և տարիներէ ի վեր որ ուսր սպասուած մեծ գայթակղութիւնը չէր դար սակայն։

Հրաշագեղ կինը վերջին ծայր զգուշաւոր, ամուսինն ալ վերջին ծայր նախանձոտ ըլլալու էր։

Բայց երբե՛ք ձայն ձուն չկար, որ կասկածելի ընէր Տիրուհի Մասիմայի զգուշաւորութիւնը…

Սակայն նախողամիտ ամուսինին վրայ կը չարունակէին փսփսալ և խնդալ։

Կոմսը գիտէր ասիկա։ Իր գլխուն գալիք ամէն գէշ բաներէն ամէնէն գէշը ասիկա էր։ Հարուած մըն էր աս, որ փշրեց իրեն մէջ ինչ որ անշօշափելի պահած էր, այսինքն տարակոյսի ենթարկուած էր իր հպարտութիւնը, իր անձական պատիւը, իր այրական արժանիքը, և ա՛յնպէս կը թուէր թէ մարդիկ իրաւունք ունէին այս մասին տարակուսելու։

Այսու հանդերձ չէր կրնար բաժնուիլ ա՛յն փառաւոր էակէն որ իր սեփականութիւնն էր, բայց իր սեփականութիւնը չէր։ Ներա համար իր կիրքը մարդէն աւելի զօրաւոր էր։ Ինչ որ ինք չէր վայելէր, պէտք չէր որ ուրիշ մարդ մը վայելէր։

Երբ Նէյթըռնայի տխուր գիւղակէն վերջ կոմսուհիին հետ Հռոմ մտաւ, առաջին օրն իսկ ըսաւ անոր.—

«Այն մոլեգին երիտասարդը մեռցուց ինքզինքը, որովհետև գիտէր թէ գնդակ մը զինքը պիտի չթափէր միայն, երբ…»

Կոմսուհին հասկցաւ ազդարարութիւնը, ինչպէս հասկցած էր տարաբախտ Ապուլիացին։ Կը սիրէր զայն իր կեանքը, որովհետև կը սիրէր իր գեղեցկութիւնը, կը սիրէր զայն պաշտելը։ Միակ բանն էր զոր կը սիրէր, միակը՝ զոր կրնար սիրել։

Մինչ այս մինչ այն, Սաթուրայի կոմսը կը չարունակէր աշխատիլ ու գործել ամուսնութեան անլուծելիութիւնը Իտալիոյ մէջէն բառնալու համար։ Հռոմի մէջ այս մասին ականջէ ականջ կը փսփսային, կը ծաղրէին, և կոմսին համբաւաւոր բարեկամուհին՝ Տարիա Լանթէ գիտէր թէ.—

«Կոմսը երբեք պիտի չթողու որ լուծուի իր սեփական ամուսնութիւնը։»

VIII

Տօնմիօ Փարիզի կ'աշխատէր։

Բայց զինքը ոգեւորողը բոցափայլ խանդավառութիւնը չէր, այսինքն ստեղծագործութեան ատեն երջանկութեան շուշուրուն զգացումը, այլ իր ամբողջ էութիւնը տագնապած էր սուր գիտակցութեամբը ա՛յն բանին՝ որ իր աշխատութեան պիտի օժանդակէր յաջողութեան համար, պաղարիւն խորհրդածութիւնը բոլոր այն ազդակներուն վրայ, որոնք անհրաժեշտ էին յաջողութեան մը։ Կ'ուզէր տալ ժամանակին, ինչ որ կը պատկանի ժամանակին։ Իր նոր օպերային բնագիրը պէտք էր պարունակէր իր գեղարուեստական հաւատքին սա՛ դաւանութիւնը.—

«Կը հաւատամ ժամանակին ամենակարող ոգիին, որ պիտի խափանէ և աւերէ ինչ որ միւս ժամանակները ստեղծած են գեղարուեստին մէջ և ինչ որ երկար ատեն յարգած ենք իբրև վսեմ և իբրև նուիրական։»

Իր «Դիդէ Ասպետուհին», զոր գրած էր բաբախուն սրտով, դողդոջուն հոգիով, որուն մէկ մի բառը, մէկ մի շեշտը իր անձէն աւելի սիրած էր, որ իրեն համար նոյնանշան էր հաւատքի, յոյսի, ապագայի և կեանքի, իր այն հոյակապ հերոսուհին, «Դիդէ», իր երկնաւոր համանուհին, Տարիա Լանթէի մօտ իբրև մուտք միայն պիտի ծառայէր իրեն։ Այս նպատակը գլուխ … լէն անմիջապէս վերջ, մէկ կողմ նետէր զայն, պիտի ուրանար … երբեմն իր էութեան մէկ մասը էր։

Սատիկ կ'աշխատէր, առանց … լու թէ սաստիկ էր աշխատութիւնը։ Առտուն կանուխ սուրճը կը … իրեն, և յաճախ մինչև կէսօրէ … ուշ ատեն այդ սուրճով կ'… միայն։ Ճէնիֆէր ընտանիքը … երբեք այս տեսակ աշխատութիւն տեսած չէր։ Հայր Ճէնիֆէր … նաև երեք շնորհալիները և … զոյ տիկին մայրը չէին ձանձրացած զարմանալէ, հիանալէ և կարեկցելէ… Կ'արգահատէին իրենց բազմաշխատ վարձակալին, որպէս թէ անոնց … սիրելի Տօլլիօն ըլլար, որ … տաղանդին արժանաւոր գրագէտ … փնտռէր։

(Շարունակելի)

ցաւ և ընդունեց թաղ. մայրիկներուն և հանգստականներուն շնորհաւորութիւնները և շնորհակալութիւնները. նմանապէս սիրուն յաջողութիւն մը ունեցաւ Հայ արուեստագէտին սանտուրան(?) նոյ վաւակը, փոքրիկն Եղսաարդ Մըսըրլեան, որ ջութակի վրայ նուագեց Շուպէրի Սէրէնատը։

Վերջապէս ամբողջ հանդէսը կատարեալ ապացոյց մըն էր թէ Պատրգըլըջէք անտարբեր չեն իրենց կրթական գործին, վարժարանը արդիւնաւոր շրջաններ կը բոլորէ կրթասէրներու անձնուէր աշխատութեան շնորհիւ և ներկաները իրենց մեկնած ատեն այս արդիւնքին համար անկեղծօրէն խրախուսեցին Թաղ. Խորհուրդին, Հոգաբարձութեան և Տիկնանց խնամակալութեան գործօն անդամուհիներուն Օր. Աղաւնի Աբրահամեանի և Տիկին Շամամեանի։

* * *

ՄԱՔՐԻԳԻւՂԻ ՀԱՆԴԷՍԸ

Երէկ Մաքրիգիւղի Տատեան վարժարանի մրցանակաբաշխութեան հանդէսը կատարուեցաւ վարժարանին պարտէզին մէջ։ Կը նախագահէր թաղին քարոզիչ Գեր. Տ. Եղիշէ Ծ. Վ. Գալուստեան։ Գայմագամ պէյին կողմէ փոխանորդաբար ներկայ էր Սէր գոմիսէր Շէվքէթ պէյ։ Հանդէսը սկսաւ Համիտիյէ Մարշով որուն յոտնկայս ունկնդրեցին ներկաները։ Անմիջապէս սկսաւ մանկապարտէզի հանդէսը։ Տղոց այս բաժինին մասնաւոր խնամք տարուած էր. արտասանութիւններ, երգեր, խաղեր շատ կանոնաւոր անցան։ Մասնաւորապէս նշանակելի էր փոքրիկն Արգար Տիլսիզեանի յստակ և համարձակ առոգանութիւնը։ Մանկապարտէզի հանդէսէն ետք՝ սկսաւ Նախակրթարանի աշակերտներու վիճակացոյցներու բաշխումը, որ սկսաւ Թուրքերէն բարեմաղթական երգով մը, ուսուցչութեամբ երաժշտապետ Գրիգոր էֆ. Մէհտէրեանի։ Վարժարանին տնօրէնը կարդաց տարեկան տեղեկագիրը ուրկէ հասկցուեցաւ թէ վարժարանը այս տարի ունի քսան երկսեռ շրջանաւարտ։

Հանդէսին վրան կազմեց Օր. Հ. Տիլսիզեան, որ երկյս ծափահարուեցաւ մանտոլինի վրայ իր նուագած կտորներուն համար, որոնք ընդհանուր գնահատութեան արժանացան։ Նմանապէս յստակ և սահուն արտասանութիւնով մը մէջտեղ եկաւ Պ. Հայկ Տիլսիզեան և ծափահարուեցաւ։ Ծափահարութիւններու մէջ վերջացուց իր արտասանութիւնը Այսրոս պէտէյի։ Ցրման արտասանութիւնները շատ լաւ էին, մասնաւորապէս շնորհաւորելի են նաև Օր.ք Հայկուհի, Հռիփսիմէ, Էլպիս, Արուսեակ, Մարի, Նուարդ իրենց տրամախօսութիւններուն համար։ Հանդէսը փակեց քարոզիչ Հայր Սուրբը, յորդորելով և բարեմաղթութիւններ ընելով Նորին Կայս. Վեհափառութեան կենացը համար։ Հանդէսէն ետքը աղջկանց ձեռագործները, որոնք խնամեալ գործեր էին, վիճակահանութեան դրուեցան, բաւական գումար մը գոյացաւ վարժարանին։ Հանդէսի ընթացքին մէջ ուշադրութեան արժանի էին աշակերտներուն գծագրութիւնները և զարդերը, որոնց համար շնորհաւորելի է վարժարանին գծագրութեան ուսուցչուհին Օր. Շահանդուխտ Սահակեան որ 6 տարիէ ձեռնհասօրէն կը վարէ այդ պաշտօնը։

Այս տարուան շրջանաւարտներն են.—Պաուլէ Բենիամին, Գառնիկ Գաբրիէլեան, Զարեհ Լ.քմակեօզեան, Խոսրով Թիւլպէնտճեան, Թադէոս Էմիրճիճեան, Լեւոն Այանեան, Հրանտ Ալլահվէրտեան, Հայկ Գալէնտէրեան, Մկրտիչ Պէրպէրեան, Յովհաննէս Խնձէլկօրեան, Սարգիս Բէօմիւրճեան, Աստղիկ Ղազարոսեան, Արաքսի Բարսեղեան, Գոհար Տէրէնտէլեան, Զարուհի Եաղըճեան, Էլզա Վասիլեան, Հայկանոյշ Խոտիկեան, Հայկուհի Խնճէակոբեան, Մարի Ճիւէճեան, Քրիստինէ Բարունակեան։

* * *

Ս. ԹԱՐԳՄԱՆՉԱՑ Տօնի օրը, Խասգիւղի Ս. Ներսէսեան վարժարանին մէջ՝ տեղի ունեցաւ աշակերտաց վիճակացոյցներու բաշխումը։ Ներկայ էին՝ Թաղ. Խորհրդոյ անդամներ և թաղեցիներէ երկսեռ բազմութիւն մը։ Կայս. Մարշէն վերջը, որ յոտնկայս ունկնդրուեցաւ, Տեսուչ Հմայեակ էֆ. Շիշմանեան ամփոփումը բրաւ դպրոցին կրթական վիճակին որ, բնաւ, գոհացուցիչ է իր նիւթական նամուտ պայմաններուն տակ։ Աշակերտաց թիւը վերջացող շրջանին մէջ եղած է 239, 165ը մանկապարտէզ, ուրկէ 30 ընթացաւարտ երկսեռ սաներ պիտի կազմեն յառաջիկայ տարի Ա. դասարանը։ Շեշտեց պէտքը ծնողաց կողմէ քիչ մը աւելի նիւթական նպաստաւոր պայմաններով վերաբերուելու դէպի վարժարանը, քանի որ ազգային տղոց բաւական ստուար թիւ մը կայ, որոնց բնաւ, հազար ղրշ. է աւելի դասագիրք

հոյլ մը փոփոխուած է շրջանին սկիզբը Թաղ. Խորհուրդին կողմէ, և վերջացուց ջերմ մաղթանքներ ընելով Կայս. արեւշատութեան համար։ Նախակրթարանի երկսեռ աշակերտաց վիճակացոյցներու բաշխումէն ետք, աշակերտուհի մը, Օր. Աննա Թիւլպէնճեան, շնորհակալութեան հայերէն ուղերձ մը արտասանեց ազդու շեշտով, որմէ ետքը ներկաները մանկապարտէզի սաներուն անմիջապէս ընթացաւարտ դասարանին վիճակացոյցները բաշխուեցան։ Փոքրիկներն յաջորդաբար արտասանեցին մանկական սիրուն ոտանաւորներ և կատարեցին, առաջնորդութեամբ իրենց օրիորդներուն, մարմնամարզի յաջող փորձեր. զուարճալի տրամախօսութիւն մը մանաւանդ, զոր ներկայացուցին Օրդ. Հայկուհի Մէրաճեան և Մարիցա Մաղաքեան, քրքիջներ խլեց ներկաներէն։ Ի վերջոյ, նախակրթարանի աշակերտներէն Պ. Սեդրաք Մանուէլեան Թուրքերէն ուղերձ մը արտասանեց անթերի առոգանութեամբ, իր ընկերներուն կողմէ մաղթանքներ ընելով և երախտագիտութիւն յայտնելով Վեհ. Կայսեր կրթական անդին շնորհներուն համար։ Հանդէսը փակեց Տ. Աբրահամ Հայր քահանայ քաջալերական խօսքերով և պահպանիչով։

* * *

ՖԵՐԻԳԻւՂ.— Անցեալ օր 6 Յուլիս ժամը 2ին տեղի ունեցաւ Ֆերիգիւղի Ս. Մեսրոպեան վարժարանի ամավերջի հանդէսը. կը նախագահէր Տ. Տիրայր Ծ. վրդ.։ Հանդէսը սկսաւ Կայսերական մարշով զոր ներկայք ունկնդրեցին յոտնկայս. յետոյ բեմ ելաւ Օր. Սաթենիկ Մկրեան և արտասանեց Մայիսի հինգին տօնակատարութիւնը որ բուռն ծափերու արժանացաւ. յաջորդաբար բեմ ելաւ Օր. Հայկանոյշ Պէրպէրեան, որուն ֆրանսերէն Լէգօյ արտասանութիւնը ծափերու արժանացաւ, ինչպէս նաև Պ. Վահրամ Պէրպէրեանի և Պ. Սմբ Փափազեանի արտասանած դպրոցականներ տրամախօսութիւնը յաջող էր։ Յաջորդաբար արտասանութիւններ բրին Օր. Հայկանոյշ Մկրեան, «Հուր և Երիտասարդ» Օր. Արաքսի Փափազեան «Դպրոցական կեանք» Պ. Հրանտ Սարըճեան «Աղուոր ու ալեւոր»։ Բարեզիրն Հայր Սուրբը յետոյ ընդհանուր տեսութիւն մը բրաւ վարժարանի վրայ և գոհունակութեամբ խօսեցաւ աղայոց քննութեան ատեն տուած յաջող պատասխաններուն նկատմամբ։ Յետոյ սկսաւ մանկապարտէզի հանդէսը, փոքրիկներու մարմնամարզ փորձերով և տրամախօսութիւններով։

Մանկապարտիզպանուհի Օր. Արմենուհի Փիլիպոսեանի առաջնորդութեամբ սիրուն արտասանութիւններ բրին, Վիքթորիա Գազազեան, Աստղիկ Գուլամրեան և Աղաւնի Տէմիրճեան։ Զբօսալի էր նաև Դպրոցէ Փախուստի տրամախօսութիւնը զոր արտասանեցին, Օրք. Աննա Թահաաճեան, Լուիզա Զաքրեան, Հայկանոյշ Մարիեան և Հերմինէ Պուճամեան։ Հանդէսը փակեց «Պահպանիչ»ով Տ. Տիրայր Ծ. վրդ. և ներկայք գոհ տպաւորութեամբ մեկնեցան։

* * *

ՊԻւԷՃԻԿԻ Ազգ. երկսեռ վարժարաններու մրցանակաբաշխութեան հանդէսը տեղի ունեցաւ ամսոյս 8ին Ս. Թորոս եկեղեցիին մէջ։ Հանդէսին կը նախագահէր Վիճակիս Առաջնորդ Տ. Թաթէոս Ծ. Վ. Դուրեան։ Քաղաքիս կառավարիչ՝ Վսեմ. Ջէյա պէյ, ի քաջալերութիւն երկսեռ ուսանողաց հաճած էր ներկայ գտնուիլ իր հետեւորդներով։

Հանդէսը սկսաւ Համիտիյէ մարշով, զոր յոտնկայս ունկնդրեցին 1000է աւելի հանդիսականներ։ Յետոյ վարժարանին ուսանողներէն՝ Պ. Կիրակոս Գ. Կիրակոսեան Թուրքերէն ուղերձով մը Վեհ. Կայսեր Թանկագին կենաց համար մաղթանքներ բրաւ։ Հոգաբարձութեան Ատենապետ՝ Երուանդ էֆ. Փափազեան կարդաց վեցամսեայ տեղեկագիրը, որով կը յայտնէր թէ վարժարանը նոր ծրագրին համեմատ յառաջիկայ տարի պիտի ունենայ 15 ընթացաւարտներ 4 տղայ և 11 աղջիկ։ Վարժարանի աշակերտներէն Պ. Պ. Յովակիմ Միզանճեան և Կարապետ Պէյզատեան Թուրքերէն, Յովհաննէս Թագմասեան հայերէն և Մինաս Մինասեան և Կարապետ Թումասեան ֆրանսերէն ճառեր, և աղջկանց վարժարանի սանուհիներէն 5 օրիորդներ տղական բարքէն գեղեցիկ տրամախօսութիւն մը արտասանեցին, որոնք կ'ընդմիջուէին Թուրքերէն և հայերէն երգերով։ Երկսեռ ուսանողներու մրցանակաբաշխութենէ վերջ նախագահ Հայր Սուրբը հակիրճ բանախօսութիւն մը բրաւ և վերջացուց Վեհ. Սուլթանին արեւշատութեան համար աղօթքով մը՝ որուն «Ամէն»ներով ձայնակցեցաւ հանդիսականներու խուռն բազմութիւնը։

Վսեմ. Ջէյա պէյ, թէ՛ մանկապարտէզի դրութենէն և թէ երկսեռ վարժարաններու ներկայ ուղղութենէն գոհացած գոհունակութիւնը հրապարակաւ յայտնեց Առաջնորդ Հայր Սուրբին։

Հանդէսէն վերջ կառավարիչ պէյը իր պաշտօնական մարմնով առաջնորդուեցաւ վարժարանի սրահը, ուր պատուասիրուեցան պաղպաղակներով ու օշարակներով։ Վարժարանի ձեռագործներու վիճակահանութիւնը պիտի կատարուի յառաջիկայ կիրակի, որուն հասոյթը եղած է 1500 ղրշ.։

Այրի Տիկին Բէնէլօփ Մ. Բոյաջօղլու, Տէր և Տիկին Պէքմէզօղլու, Տէր և Տիկին Մաքրեան, Տէր և Տիկին Տօք. Ջօզանօղլու իրենց խորին շնորհակալութիւնը կը յայտնեն ամէն անոնց որոնք թէ անձամբ և թէ նամակաւ ցաւակցութիւն յայտնեցին հանգուցեալ ՄԻՀՐԱՆ ԷՖ. ՓԱՓԱԶՕՂԼՈւԻ մահուան առթիւ։ Նաև շնորհակալութիւն կը յայտնեն Կէսարի Բաշտի Հայ եկեղեցւոյ պաշտօնէութեան, որ պատիւ ըրին ընծայելու հանգուցեալին յիշատակին։

Ալլահվէրտեան և Թէքեան ընտանիքները և պարագաները իրենց խորին շնորհակալութիւնը կը յայտնեն ամէն անոնց որոնք հաճեցան ներկայ գտնուիլ ԱՅՐԻ ՏԻԿ. ԼՈՒՍԱԲԵՐ Ա. ԱԼԼԱՀՎԷՐՏԵԱՆԻ յուղարկաւորութեան, և իրենց ցաւակցութիւնը յայտնեցին այս սխուր առթիւ։

„ԾԱՂԻԿ"
ՄԱՆԿԱՆՑ ՀԱՆԴԷՍԸ

ԹԻւ 9

Ծաղիկի այսօրուան թիւը հրապարակ ելաւ շահեկան բովանդակութեամբ։

Ցոյցուածներ ունի՝

1. Դրոց գիւղին հրաշքը, Տ. Եղիշէ եպս. Դուրեան։
2. Ա. Բ. Գ. (խմբագրական) Յակոբ Տէր-Յակոբեան։
3. Ագռաւ (առակ) Տ. Վահան Վ. Պարտիզակցի։
4. Ցիշատակներ (մարգարէութիւն) Իզխան Միրզա Բիզա Խան։
5. [illegible] (ոտանաւոր) Եղինէ Գլանեան։
6. Անմիտ աղան (զուարճալի պատմութիւն) Վ. Տ.։
7. Շատախօսութիւն (շատ պզտիկներուն համար)։
8. Արձակուրդի օրեր (մանկական խաղեր և զբօսանքներ՝ պատկերով)։
9. Ծաղկավաճառ աղջիկը՝ (պատկեր)։
10. Հանելուկ, հաշուական հանձար եայլն.։

Ծաղիկ իր այս թիւին մէջ կ'սկսի հրատարակել Թերթօն մը՝ որ խոստմնալից ընդունելութիւն պիտի գտնէ ամէն դասու ընթերցողներուն կողմէ, որովհետեւ սրտաշարժ գրական էջ մը, նոյնքան ալ հետաքրքրական է և օգտակար մանուկներուն համար նկարագիր կազմելու և բարոյական զգացումներ ներշնչելու կոչուած է։ Այս Թերթօնին հեղինակն է Ֆրանսայի հռչակաւոր մանկական գրագէտներէն մը Կոմսուհի տը Սէկիւռ։

Գին 20 փարա։ Գաւառներու համար տարեկան 30 ղշ.։ Հասցէն է Գալաթիա, Գուրշունլու խան, Սագաեան տպարան։

ՆՇԱՆԱԽՕՍՈՒԹԻւՆ

Անցեալ օր Պատրիարքարանի մէջ Նախագահութեամբ Փոխանորդ Սրբազանի տեղի ունեցաւ նշանախօսութիւնը՝ Տիգրան էֆ. Տէմիրճեանի ընդ Օր. Վերգինէ Յ. Մուրատեանի։ Ներկայ էին օրիորդին կողմէ՝ տանտէրը Տ. Գէորգ քհ. Անանեան, Գառնիկ էֆ. Յովակիմեան, Տիգրան էֆ. Մանուկեան, և Սեդրակ էֆ. Յ. Մուրատեան։ Իսկ փեսացուին կողմէ՝ տանտէրը Մաքրիգիւղի Տ. Միքայէլ քհ., Մկրտիչ էֆ. Յակոբովիչ և Միհրան էֆ. Տէմիրճեան։

Փոխանորդ Սրբազանը օրհնելով այս նշանախօսութիւնը՝ պահպանիչով մը փակեց։

Մեր շնորհաւորութիւնները այս ուրախ առթիւ երկու կողմին ալ։

ԲՈՂՈՔԱԿԱՆ ԲԵՄ

Վաղը պիտի քարոզեն.—

Կէտիկ-Բաշայի Ամերիկեան վարժարանին մէջ ժամը 2.30ին Մ. էֆ. Ա. Ճէճիզեան։

Սկիւտարի մէջ ժամը 2.30ին Վեր. Ա. Պ. Նմաւմեան։

Պալըգլը-Հաւուզի մէջ ժամը 3ին Վեր. Ց. Գ. Կիրիզեան։

Խասգիւղի մէջ ժամը 7ին Վեր. Ս. Յ. Զարիկեան

*** Սկիւտարի Երիտ. Քրիստ. ընկերակցութեան տարեկան ընդհ. ժողովը տեղի պիտի ունենայ վաղը, ժամը 8.30ին, եկեղեցւոյն սրահին մէջ։ Պիտի խօսին Տք. Բ. Չէյմպըրս և Վեր. Ա. Պ. Նմաւմեան։ Երգիչ խումբը 2 նոր երգ պիտի երգէ։ Փափաքողներ կը հրաւիրուին ներկայ գտնուիլ։

„ԼՈՅՍ"
ԿԻՆԵՐՈՒ ՀԱՆԴԷՍԸ

ԹԻւ 28

Լոյս կանանց յատուկ պատկերազարդ շաբաթաթերթին այս շաբթուան թիւը հրապարակ ելաւ շահեկան և գեղեցիկ բովանդակութեամբ։

Ցոյցուածներ ունի.

Տիկին Հայկանոյշ Մառք.— Կնոջ ազդեցութիւնը ազգային դաստիարակութեան վրայ։

Տիկին Մառի Փափազեան.— Կնոջ գեղեցկութիւնը ելեկտրականութիւնով։

Օր. Միռէլ.— Պարիկն ու մանկամարդ աղջիկը ([illegible])։

Օր. Զապէլ Մոմճեան.— Բարեկամուհիներու ժամադրավայրը (Շահեկան էջեր)։

Օր. Քրիստինէ Մելիքեան.— Խոհանոցի դասեր (Համեղ խոզ մը պատրաստել, Թարմ սալիկմաձորի Թացան, Վառանակները)։

Օր. Հռիփսիմէ Մաթէոսեան.— Բնեկներու մէջ։

Օր. Հերանոյշ Յ. Արշակեան.— Կիրամասաք (Ոտանաւոր)։

Լոյս կանանց հանդէսին տարեկան բաժնեգինն է կէս Օսմ. ոսկի, գաւառաց համար։ Խմբագրութեան հասցէն է Մանզումէի տպարանը։

ԲԱՐԻԶԻ ՊՈՐՍԱՆ
BOURSE DE PARIS

26 Յուլիս 1907

Ֆրանսական 3%	(95.10)	95.10
Օսմանեան Միացեալ	(94.75)	94.62
Երկաթուղի	(165.75)	165.25
Պանք Օթթոման	(684.—)	684.—

ՍԵԼԱՄԼԸԳ ՐԵՍՄԸ ԱԼԻՍԻ

Տէրուք ճումա կիւնու Սելամլըգ րէսմի ալիսի Համիտիյէ ճամիի շէրիֆինտէ իճրա պույրուլմուշ տըր։

ՆԵՐՔԻՆ

ՌՈՒՄԷՆ ԱՐՏԱՍՈՎՈՐ ՊԱՏՈՒԻՐԱԿՈՒԹԻՒՆԸ.—Ռումանիոյ Թագաւորին կողմէ նուիրուած Կարոլ Ա. Ասպետաց պատուանշանը Վեհ. Սուլթանին մատուցանելու պաշտօն ունեցող Ռումէն արտասովոր պատուիրակութիւնը երէկ Պոլիս ժամանեց։ Պատուիրակութեան նախագահ զօրավար Ա. Վիլեռգօ և անդամներն են հեծելազօրի հրամանատար Ժան Բրոսան և Արքունի գործոց նախարարութեան քարտուղար Մ. Կամբիլէ Միթիլինէօ։ Ռումէն դեսպան Մ. Բոշինեա, դեսպանատան պաշտօնեաները և Ռումէն գաղութին կարգ մը անդամները քարափին վրայ գտնուեցան։ Վեհ. Սուլթանին կողմէ դեսպանական հիւրընկալ Խայրէտտին և Մէհմատէ պէյերը շոգենաւ երթալով բարի գալուստ մաղթեցին պատուիրակութեան։

ԿԱՅՍ. ՇՆՈՐՀ.— Անցեալ շաբաթ Թիւքօղլի և Բէյլէրպէյի գաւառակներու սահմանագլխին վրայ տեղի ունեցած հրդեհում մը, ուր միջոցին ողջակիզուեցան 77 տնակներ։ Կայս. Իրատէով հրամայուեցաւ այս ընդհարումին հրդեհները նուաստացուած Կայս. գանձէն շինուած նոր տուներ ընտանիքներուն տրամադրել, վիրաւորներուն չքաւորները ընդհանուր միջոցին ծառայութիւն մատուցանող փող-աղասը Խամդի էֆ.ի և Տրէնովայի գիւղապետին Տնօրէն Ալի պէյի աստիճանները բարձրացնել։

ԱԼԻՒՐ ԵՒ ՑՈՐԵՆ.— Սէլանիկի կուսակալութիւնը հարկ եղած յորդորը ըրած ըլլալով տեղւոյն վաճառականներուն, ալիւր և ցորեն պիտի ղրկեն Պոլիս։ Ինչպէս յայտնի է, Զինուորական պաշտօնարանը այդ նպատակով հրահանգ տուած էր բոլոր նահանգներուն, հացի գինին բարձրացման առաջքը առնելու համար։

ԽՏԱՐԷԻ ՄԱԽՍՈՒՍԷԻ շոգենաւերու երթեւեկութեան յատուկ Մաքրիգիւղի նաւամատոյցին շինութիւնը աւարտած ըլլալով, երէկ բացման արարողութիւնը հանդիսաւոր կերպով կատարուեցաւ և այս առթիւ Վեհ. Կայսեր արեւշատութեան համար աղօթքներ կարդացուեցան։

ՄԱԽՍՈՒՍԷԻ կողմէ գնուելիք չորս շոգենաւերուն երկուքը Կղզիներու գիծին պիտի յատկացուին և երկուքն ալ Մուտանիայի գիծին, Կղզիներու գիծին յատկացուելիքները 19 և 20 թիւ շոգենաւերուն համար պիտի ըլլան՝ իւրաքանչիւրը 17,000 ոսկիի։

*** Մախսուսէի վարչութիւնը որոշած է շաբաթ օրերը Այամէֆանտի և Անատոլի միջև շոգենաւային երթեւեկութիւն մը հաստատել, քանի որ, [illegible] ժողովուրդի մեծ մասը ամառնային եղանակին շատ օգտակար կ'երթան հոն։

ՄԵԾ ՍՆԱՆԿՈՒԹԻՒՆ ՄԸ.— Առեւտ. Բ. դատարանը սնանկ հռչակեց Պոլիս Սուլթան համամ, գէզի վաճառական Ֆրանց Մէյէրի ընկերութիւնը։ Դատարանի անդամ Եանիօ էֆ. և Բոմիսէր վաճառական Ամբատ Բեսթիպեան, Տալէնտ Բոնօ էֆ. ները և պահանջատէրերէն Մ. Տիւլիքէյ ժամանակաւոր սնանկ կարգուեցան։ Յանուար թերթ մը կ'ըսէ թէ պարտքը 25,000 ոսկի է, և թէ 100ին 25 ով հաշտութիւն մը հաւանական է։

ՀԱՆՐ. ՊԱՐՏՑԻ ՎԱՐՉՈՒԹԻՒՆԸ մօտերս մրցման քննութիւն մը պիտի հաստատէ՝ Թուրքերէնի ու ֆրանսերէնի քարտուղարութեան, թարգմանիչի և քննիչի պաշտօններու համար։ Ամսական նախապէս 900էն 1200 ղրուշ ամսաթոշակ պիտի տրամադրուի։

ԵՐԿՐԱԳՈՐԾԱԿԱՆ Պանքային վիճակահանութեան Յուլիս 1ի քաշումէն հարիւր հազար ղրուշ շահած 29,563 թիւ տոմսակին կէսին տէրը՝ Խուքէյէի ոսկերիչ-գինեվաճառներու հարիւրապետ Սալիմ պէյ, Երկրագործական Պանքային ճիւղին դիմելով գանձեց իր բաժինը։

ՕՐՈՒԱՆ ԴԷՊՔԵՐԸ

ԵՐԷԿՈՒԱՆ ՀՐԴԵՀԸ

Երէկ իրիկուն, ժամը 11ին միջոցները, Զաքմաքճըլարի կողմը, Վալիտէ խանի անցեալ տարուան փլած մասին մօտերը գտնուած գորգի վաճառական Պարսիկ Մէհմէտ Աղա Հօմայի էֆ.ի 33 թիւ սենեակին դիմացը գտնուած խոհանոցին մէջ. մէշլայ էֆ.ի սպասաւորը կերակուր եփած պահուն արկածով մը հրդեհ ծագելով, ծխնելոյզը բռնկած և անմիջապէս քովի սենեակները տարածուելով վերի յարկէն 22 և վարի յարկէն ալ 8 սենեակ այրեցաւ, ընդամէնը 30 սենեակ։

Այրած սենեակներուն գրեթէ բոլորն ալ գորգի Պարսիկ վաճառականներու գրասենեակներ էին։ Նոյն սենեակներուն միայն մէկ մասը ապահովագրուած էր։

ԽՈՐՀՐԴԱՒՈՐ ՈՃԻՐ ՄԸ.— Խեղդուած աղջիկ մը հորին մէջ.— Անցեալ իրիկուն խորհրդաւոր ոճիր մը երեւան հանուեցաւ Բերա, Թարլա Պաշի, Սաքըզ փողոցին մէջ. Ազարեան տան քարտուղար Պօղոս էֆ. Շէրպէթճեան որ նոյն փողոցը կը բնակի, Այ-Սթէֆանոս օդափոխութեան գացած էր ընտանիքով, տունը թողլով միայն իր սպասուհին, Բիւզաշի սիրուն ու գեղանի աղջիկ մը՝ Քիրիակօֆիւլայի, որ երեք տարիէ իր քովն էր։ Պօղոս էֆ.ի իրիկուան դէմ տուն գալով քանիցս ի զուր զարկաւ դուռը և տեսնելով որ դուռը բացող չկայ, հարցուց դրացիներուն թէ սպասուհին ո՞ւր գնացած էր։ Անոնց ժխտական պատասխանին վրայ Պօղոս էֆ. դուռը կոտրելով տուն մտաւ։ Տէր և Տիկին Շէրպէթճեան քանի մը ժամ եւս ի զուր սպասեցին իրենց սպասուհիին գալստեան, որ կ'ուշանար։ Ասկէ զատ, դրացիներ յայտարարեցին թէ Քիրիաքիցա երկու երեք օրէ ի վեր չէր տեսնուեր։ Պօղոս էֆ. դժբաղդութենէ մը վախնալով, սկսաւ տանը ամէն կողմը խուզարկել։ Անսովոր բան մը չգտնելով, լուր տուաւ ոստիկանութեան, թէ աղջիկը անյայտ եղած է։ Թարլա-Պաշիի ոստիկանական քօմիսէրը անմիջապէս փութաց և նոր քննութեան մը սկսաւ։ Տան պարտէզին ջրհորին գլուխը կնոջ գլխոց մը կար, Հորին բերանը գոց էր սակայն։ Բացին և տեսան որ ջուրին վրայ երկու ոտքեր կը տեսնուէին։ Գործաւորներ իջան և ջուրէն հանեցին դիակը որ գեղանի աղջկանն էր, վիզին չուրջը երկար գօտի մը փաթթուած, այն տեսակ գօտի մը զոր ընդհանրապէս Բիւզաշի գիւղացիներ կը կրեն։ Բերայի կառավարչութեան բժիշկ գնդ. Լուիճի պէյ Թէրճիման, փաթթելով քննեց դիակը և եզրակացուց թէ Քիրիաքիցա սպանուած է խեղդամահ ըլլալով՝ այդ գօտիին միջոցաւ և յետոյ հորը նետուած է։ Մարդասպանը նախատեսութիւնը ունեցած էր հորին բերանը գոցելու։ Այժմ կասկածները կը ծանրանան բուլղարացի Բիւզացիի մը վրայ, որ միրթ ընդ միրթ կուգար գեղանի սպասուհիին մօտ, իբր ազգական։ Սպասուհիներուն ազգականները գիւղերն կ'ըսեն [illegible]։ Այսպէս, Պօղոս էֆ.ի յայտարարութեան նայելով սիրուն Բիւզաքիցա 30 ոսկիի չափ խնայողութիւն ունէր։ Այս գումարը անհետացած էր։ Ուրեմն հաւանական է որ ոճրին շարժառիթը գողութիւնն է, և գործուած է աղջկան [illegible] մը։ Բիւզաքիցայի մարմինը վրայ բռնութեան ոևէ նշան չկայ. մարմինը ջուրին մէջ մնացած էր երկու երեք օր։ Բժշկական քննութիւնը երեւան հանեց թէ հեգ սպասուհին իր կուսութիւնը պահած էր։ Մարդասպանը տան արժէքաւոր իրեղէններէն և ոչ մէկուն դպած էր։

ԿԱՌՔ ՄԸ ԾՈՎՈՒՆ ՄԷՋ.— Անցեալ օր խիստ ծանր արկած մը պատահեցաւ Թարապիոյ մէջ, ուր ճամբը այս երեք անգամ է որ տեղի կ'ունենայ ներկայ ամրան եղանակին։ Կառքի մը ձին յանկարծ խրտչելով Եուսուֆեան դեսպանատան շէնքին առջեւէն, արշաւեց գլխի վայր, ուրկէ ծով գլորեցաւ կառքին հետ։ Կառքը և ձին անմիջապէս անհետացան։ Կառքին մէջ կը գտնուէր Տիկին Քրիսթիկ որ բարեբաղդաբար ինքզինքը դուրս նետեց քարափին եզրը և լողալ գիտնալով յաջողեցաւ ինքզինքը փրկել, մինչև որ եկան ազատեցին։ Կառապանն ալ ազատեցաւ։

ԴԱՏ ՄԸ.— Խալիմ Օղլու և որդին Ընկերութիւնը ասկէ առաջ դատ բացած էր Սալրամ Սալթօ էֆ.ի դէմ, առարկելով թէ այս վերջինը իր սեփական թուղթերու կողքերուն վրայ Շաֆաք վաճառանիշը կը գործածէ, որ կը նմանի յիշեալ ընկերութեան վաճառանիշին, և այն հիման վրայ թէ Սալրամ Սալթօ էֆ. կեղծարարութիւն ըրած է՝ Պատժական Բ. դատարանէն պայն 3 ոսկի տուգանքի դատապարտուած վճիռ մը ձեռք բերած էր։ Վերաքննիչ ատեանը սակայն ջնջեց այդ վճիռը, և նկատելով որ Սալթօ էֆ.ի պաշտօնէութեան թուականը հին է որդիէն, ասկէ զատ, գործին մէջ [illegible] պատճառ եղող պարագայ մը չկայ։ Ուստի որոշեց որ «Շաֆաք» վաճառանիշին համար դատավարութիւնը չըլլայ և Օղլու և որդի Ընկ.եան դատը մերժուի, և Սալթօ էֆ. կրնայ ազատօրէն այս գործածել Շաֆաք վաճառանիշը։

ԲՌՆԻ ՍԷՐ.— Զէննօ անուն Կառապան մը, Բերա Մինար փողոցի տուներէն մէկուն մէջ Բիբինա անուն աղջկան մը սիրահարուած էր և կ'ուզէր զայն իր հոմանուհին ընել։ Բայց աղջիկը միշտ կը մերժէր։ Զէննօ անցեալ օր դարձեալ գնաց և նորէն սիրային յայտարարութիւններ բրաւ, բայց Բիբինա դարձեալ մերժեց։ Ասոր վրայ կառապանը դաշոյնը քաշելով յարձակեցաւ աղջկան վրայ որ սկսաւ պոռալ և փախչիլ, բայց սակայն սենեակին դուռը գոց էր։ Տան մէջ գտնուողները փութացին և Զէննօ այդ միջոցին փախաւ։

ՀԵՌԱԳԻՐՆԵՐ

ԹՕՔԻՕ, 25 Յուլիս.— Նոր պայմանադրութիւն մը կնքուեցաւ Ճափոնի և Քորէայի միջև։ Այս պայմանագրին համաձայն Ճափոնի ներկայացուցիչին յանձնուած է Քորէայի վարչութիւնը։ Ճափոնի ներկայացուցիչը պէտք է հաւանութիւն յայտնէ օրէնքներու հրատարակման, պետական կարեւոր գործերու և կարգադրութեանց, բարձր պաշտօնատարներու անուանման, օտարներ պաշտօնի կոչելու, և այլ գործերու մէջ։ Ճափոնցիներ պիտի կրնան պաշտօնի կոչուիլ Քորէայի մէջ։

ՊԷՐԼԻՆ.— Հակառակ տրուած լուրերուն, դեռ որոշուած չէ Վիլհէլմ կայսեր և Զարին տեսակցութեան թուականը։ Ո՛չ Վիլհէլմ կայսր և ո՛չ ալ Զարը դեռ այս մասին իրենց որոշումը յայտնած չեն։

ԼՈՆՏՈՆ.— Էտուարտ թագաւոր Վիլհէլմհէօհէ պիտի ժամանէ Օգոստոս 14ին, առաւօտուն։ Պիտի տեսակցի Վիլհէլմ կայսեր հետ և իրիկունը պիտի մեկնի Մարիէնպատ։

ՊԵՏԵՐՍՊՈՒՐԿ.— Վիլհէլմ կայսրը փափաք յայտնեց որ Ռուսիոյ կայսեր հետ իր տեսակցութիւնը Տանցիկի մէջ տեղի ունենայ օգոստոս 6ին։ Նիքօլա Բ. օգոստոս 3ին Պետերսպուրկէն ճամբայ պիտի ելլէ։

ԲԱՐԻԶ.— Հրապարակին վրայ գործ չկայ դարձեալ, և կ'երեւի թէ այսպէս պիտի շարունակուի մինչև Հոկտեմբեր։ Ռուսական թուղթերը ամուր են։ Ռիօ Թինթօ հանգարտ էր, բացուեցաւ 2074 Ֆր.ի և փակուեցաւ 2051ի, պղինձի գինին 15 շիլին իջնալուն վրայ, 87.5 ըլլալուն հետեւանքով։ Եգիպտական պանքերը ազդուեցան Գահիրէէն և Աղեքսանդրիայէ եկած այն լուրերուն վրայ թէ ելմտական դժուարութիւններ ծագած են. Լոնտոնէ եկած լուրեր հանդարտ ցոյց կուտան հրապարակը։ Անգլ. Քօնսոլիտէն ⅜ կորսնցնելով իջաւ 83.37ի։ Նիւ Եօրքէ լուր կը տրուի թէ ամերիկեան երկաթուղիի և մանաւանդ Իւնիօն Բասիֆիկի թուղթերը ամուր կը բռնուին։

ԹԱՏՐՈՆ

Այս գիշեր ժամը 2½ին Սկիւտար Պաղլար Պաշիի թատրոնին մէջ Հասան էֆ.ի թատերախումբին կողմէ պիտի ներկայացուի Բարիզ Ֆուճարալարը խիստ հետաքրքրաշարժ բարոյալից թատերախաղը։ Կը յուսանք թէ Սկիւտարի թատերասէրները շատ հաճոյալի ժամանց մը պիտի ունենան այս գիշեր նոյն թատրոնին մէջ։

Դանթօններ Կէմիլէ և քիւչիւք Վերժինիի կողմէ։

×

Վաղը ժամը 7½ին նոյն թատրոնին մէջ Շէվքի էֆ.ի թատերախումբին կողմէ պիտի ներկայացուի Ճէլիլէ անուն ողբերգ թատերախաղը. այս խաղը որ Շէվքի էֆ.ի ամէնէն յաջող և նշանաւոր խաղերէն մին է կարժէ տեսնել և հաճոյալի ժամանց մը անցնել։ Դանթօններ Բերաշ, Շամիրամ և Էլէնիի կողմէ։

ԿՆՈՋԸ ՆԱՄԱԿԸ

Բառասուններորդ գարնան մէջն էի երբ ամուսնանալ որոշեցի, գիտէի թէ գեղեցիկ չատ գեղեցիկ չէի, բայց բաւական հարստութիւն մը դիզած ըլլալով կրնայի երջանիկ ընտանիք մը կազմել եւ վստահութիւն ունէի որ աղջկան մը սիրտը կրնամ շահիլ։ Տարիքս հարցնողին 36 կը պատասխանէի, ինչ՞ն է, չեմ գիտեր 36ը, 40էն չատ անուշ կը հնչէ։ Վերջապէս Ֆէպէ Փէրլ անունով գեղեցիկ աղջկան մը ձեռքը խնդրեցի, որ ընդունեց առաջարկս եւ չատ չանցած ամուսնացանք։ Այն օրը հրաւիրեալներու հետ կառքերով զօքանչիս տունը գացինք. ճաշէն ետք ամիս մը մեղրալուսնի համար Լինպօրօ պիտի երթայինք։ Կը մտածէի որ Ֆէպէյին հետ զիրար լաւ ճանչցած չենք եւ քիչ չատ օտարականի պէս էինք իրարու, մանաւանդ, ո՞վ գիտէ, —սակայն համար ամուսնացող աղջիկներ հազուագիւտ չեն—; արդեօք սա ալ հարստութեանս համա՞ր յօժարած էր հետս ամուսնանալ։ Այսպիսի մտածումները մտքիս մէջ կը դառնային երբ թղթատարը դուռը զարկաւ եւ Պէթսի (սպասուհին) վար վազեց։ Պահ մը վերջը Ֆէպէյին գրպանը վարդագոյն նամակ մը սպրդեցաւ եւ չատ խորհրդաւոր կերպով իրարու երես նայեցան։ Ինծի այնպէս երեւցաւ որ կինիս այդ նամակը ինծմէ պահել կ'ուզէր, եւ ինչ սոսկալի մտածումներ որոնց վրայ ան դրդառնալն անգամ սարսուռ կը պատճառէր ինծ։ Մէկ կողմէն հիւրերուն հետ կը խօսէի եւ զուարթ երեւնալու կ'աշխատէի, միւս կողմէն ուղեղիս մէջ ծագած փոթորիկը հանդարտեցնելու կ'աշխատէի։ Շնորհաւորութիւնները լմնցան, հիւրերը բաժնուեցան, ալ ինքզինքս չկրնալով զսպել Ֆէպէյին մօտեցայ եւ արտասովոր ժպիտով մը,

—Սիրելի՛ս, կարծեմ նամակ մը ընդունեցիր, հարցուցի

Ֆէպէ, վարդի նման շառագունեցաւ։

—Ո՛չ, պզտիկ տոմսակ մըն էր, պատասխանեց

—Որո՞ւ կողմէ եկած էր։

—Ես ինչ գիտնամ, գոց պահարանին մէջինը կարդալու յատկութիւնը չունիմ անշուշտ։

—Բանի որ ատանկ է ինչո՞ւ չէք բանար։

—Որովհետեւ քաղաքավարութեան դէմ գործել չեմ ուզեր։

—Գոնէ կը հաճի՞ք ըսել թէ որո՞ւ կողմէ ղրկուած ըլլալ կը կասկածիք։

—Մօրաքրոջս ըլլալու է, անպատճառ հարսնիք չգալուն համար ներողութիւն կը խնդրէ։

—Ուրեմն, եթէ անոր հանդէպ յարգանք մը ունիք, պէտք է բանաք։

—Ո՛հ, որչա՞փ հետաքրքիր էք։

Ֆէպէ այս վերջին խօսքերը ջղային կերպով մը արտասանած պահուն գրպանէն թաշկինակը քաշեց եւ նամակը գետին ինկաւ։ Անմիջապէս երկուքս ալ նամակը առնելու համար նետուեցանք եւ ես յաջողեցայ վերցնել զայն, սակայն գլուխնիս իրարու սաստկապէս զարնուեցաւ։

—Վախնամ գլուխնիդ ցաւցուցի սիրելիս, ըսի։

Ֆէպէ բարկանալով.

—Այո՛, եւ չատ գէշ, ըսելով նամակը ձեռքէս խլեց եւ քիչ մը անդին գնաց, բայց պահարանին վրայի գիրը տեսած էի որ էրիկ մարդու մը ձեռագիրն էր, քովը երթալով,

—Ձեր մօրաքրոջն ադուոր էրիկ մարդու գիր կը գրէ, ինք ալ զօրաւոր միտքով կին մը ըլլալու է, ըսի։

Ֆէպէ կարուկ ձայնով «այո՛» ըսելով անդին պառաւի մը հետ խօսակցիլ սկսաւ, եւ մեղրալուսնի ճամբորդութեան պատրաստուելու համար իր սենեակը քաշուեցաւ, քիչ վերջը ես ալ հագուստս փոխելու համար ինծ յատկացուած սենեակս գացի որ Ֆէպէին սենեակին կից էր ու դուռով մը կը բաժնուէր անկէ։ Դռնէն կամաց մը ներս նայեցայ, ոչ ոք կար կնոջս սենեակին մէջ, պսակի հագուստները աթոռի մը վրայ դրուած էին եւ սեղանին վրայ նոր գրուած նամակ մը կար, որ անշուշտ կնոջս կողմէ գրուած էր իբր պատասխան այն վարդագոյն նամակին։ Կամաց մը քաշելով նամակը առի եւ սապէս կարդացի...

«Ցիրաւի Տէր, քաշած տառապանքս չեմ կրնար բացատրել, աւաղ յանցանքը ձերն է սակայն, ոչ թէ իմս, պսակի ժամանակ արցունքներս հազիւ կրցի զսպել, անշուշտ ամուսինս հասկնալու չէ բայց մինչեւ որ ուղեւորութենէ վերադառնանք, մարտիրոսի մը նման պիտի ապրիմ, մեր վերադարձին, անմիջապէս Ձեզ պիտի տեսնեմ... բայց... երբեք պիտի չկրնամ ներել ձեզ։ Ձեր վրայ այնչափ վստահութիւն ունէի, ինչպէ՞ս կրցիք ընել... Ո՛հ, ինչպէ՞ս...

ՖԷՊԷ ՓԱԼՄԻՐ

Բարկութենէս դողդղալով չուրջս նայեցայ (բարկանալու իրաւունք չունէի՞), գետինը վարդագոյն թուղթի կտոր մը աչքիս զարկաւ զայն առնելու ժամանակս թեթեւ ոտքի ձայն մը լսելով սենեակս վազեցի եւ աճապարանօք այդ թուղթի կտորը բացի, սապէս գրուած էր։

«Չէի կարծեր որ այնչափ պիտի տառապէիք, ժամանակին ժամադրութեան չգալուս համար. Ներողութիւն խնդրելու անգամ համարձակութիւն չունիմ, կը ցաւիմ որ Ձեր ուղեւորութենէն առաջ Ձեզի պիտի չկրնամ տեսնել, բայց ամուսինիդ»...

Հոս թուղթը պատռուած էր, երեւակայեցէք ինչ վիճակի մէջ մնացի, ուղեղս պայթելու վիճակի մէջ էր, աղէկ որ կաթուածահար չեղայ այսպիսի խայտառակ կնոջ մը հետ մեղրալուսնի երթալը մտածելով։ Բայց ինչ կրնայի ընել, գործը մէջտեղ հանելով խայտառակել եւ լրագիրներուն ալ նիւթ ըլլալ չէի ուզեր։ Վերջապէս որոշեցի որ ճամբորդութիւնս չյատուցանեմ եւ վերջը վրէժս առնեմ։ Բիչ յետոյ պատրաստուելով ճամբայ ելանք։

Ֆէպէ վակօնի մը անկիւնը քաշուած կուլար (մօրմէն բաժնուելուն համար է եղեր) ես ալ ուրիշ անկիւն մը չիպ չիտակ նստած, ձեռքերս ծունկիս վրայ դրած լուռ կերպով կ'երթայինք։ Ճամբան Ֆէպէ, աղաւնիի նման աչքերը վերցնելով,

—«Ինծի մի բարկանար սիրելիս, մօրմէս բաժնուիլը դժուար կուգայ ինծ, այլեւս չեմ լար, ըսաւ։

Չեմ գիտեր ինչ ձայնով եւ ինչ դէմքով,

—«Ուզածնուդ չափ կրնաք լալ տիկին, լալու ժամանակնիդ է» պատասխանեցի։

Եւ երեսս դարձնելով մինչեւ Լինպօրօ բերանս չբացի, երբ հոն հասանք առաջին առիթով այն չարաճճի սպասուհին քովս կանչեցի, Պէթսին եկաւ։

—Աղուոր մէկ ամսականդ ու ճամբու ծախքդ հիմա առկից պիտի կորսուիս երթաս ըսի։

Սպասուհին տխրութեամբ եւ զարմանքով երեսս նայեցաւ,

—Ինչո՞ւ տէր... ինչ պատահեցաւ արդեօք, տիկինը զիս չո՞ւզեր, հարցուց։

—Ես իմ ձեզ չուզելը ապերախտ աղջիկ... ինծի ապերախտ գտնուեցար, գոչեցի։

—Ապերախտութի՞ւն, ինչ տեսակ ապերախտութիւն, թոթուեց Պէթսի։

—Այսօր տիկնոջն նամակ մը տուիր անանկ չէ՞։

—Այո՛, բայց տիկինին նամակը բերել չտայի որո՞ւ պիտի տայի։

—Զղջալ՞ալով գաղտուկ տուիր այնպէս չէ՞։

—Անշուշտ, որովհետեւ տիկինը ապսպրած էր որ ձեզի չցուցնեմ։

—Այդ նամակին պարունակութիւնը ես գիտեմ։

—Ահա տեսէ՛ք... ճիշդ բամբիս պէս եղաւ, ես տիկինին ըսի թէ պարոնը օգուտ չունի անպատճառ պիտի հասկնայիք, բայց տէր աստուած բարեւ... արութիւնը չէք տար անանկ չէ՞... հիմա ձեր կարծածէն աւելի ընդհանրացած բան մըն է, ասիկա մեր տիկինը միայն երկու հատ ունի, տիկիններ կան որ չատ աւելի կ'ունենան»...

—Երկու հա՛տ, թշուառական... ես միայն մէկ հատը գիտէի։

—Ես չորս հատ ունիմ եւ երբեք գաղտնի չեմ պահեր։

—Անամօ՛թ, աններես աղջիկ...։

Պէթսի աչքերը բանալով չուարած պահ մը ապուշ ապուշ երեսս նայելէ վերջը.

—Պր. Փալմիր կարծեմ թէ խելքերնիդ բան մը եղեր է կամ ձեր ուղեղին մէջ հիւանդութիւն մը կայ ըսաւ, սիրելի ձեզմէ չատ երիտասարդ եւ չատ ալ գեղեցիկ է, դուք անկէց աւելին ունիք, ան ձեզի բան չըսեր, չըլլայ որ այդ նամակը տի՛նոջ հին նշանածներէն մէկին կարծէք, ըսաւ։

—Նամակին մէկ կտորը տակաւին քովս է։

—Շատ լաւ, միւս երկու կտորներն ալ իմ քովս են, ձեզմէ պահելու համար առած գրպանս դրած էի, հրամեցէք կարդացէք, կը յուսամ թէ հիւանդութիւննիդ կ'անցնի։

Թուղթի կտորները իրարու մօտ բերելով սապէս կարդացի.

Ազնիւ Օր. Փէրլ,

Ձեզ խօսք տալէ քիչ առաջ աճապարանօք պարոնի մը ակռան քաշելու համար կանչուեցայ ու չկրցայ ժամանակին վերադառնալ ու ձեզի հասնիլ, կը ցաւիմ որ քիմքը աղէկ չէ յարմարեր, չէի կարծեր որ այնչափ պիտի տառապէիք, ժամադրութիւնը չպահելուս համար ներողութիւն խնդրելու անգամ համարձակութիւն չունիմ. կը ցաւիմ որ ձեր ուղեւորութենէն առաջ ձեզ պիտի չկրնամ տեսնել... բայց ամուսիննիդ անպատճառ ձեր գացած տեղը ատամնաբոյժ մը գտնելով այդչափ սրբագրութիւն մը կրնայ ընել տալ, երկու չինծու ակռայ ունենալնիդ ձեր ամուսինէն պահելը նշանակութիւն չունի հիմա ամէն մարդ ալ քիչ չատ կեղծ ակռայ ունի։

Մնամ յարգանօք
Ատամնաբոյժ
Տ. ՊԻԲԼԸՐ

Նամակը կարդալով աչքերս վեր առի, չարաճճի Պէթսի խնդալով

—Ինչպէս, պայուսակս պատրաստեմ երթա՞մ, հարցուց։

—Ոչ կ'աղուեմ... սա նուէրը առէք եւ խոստացէք այս մասին բան մը չըսել տիկինին պատասխանեցի ձեռքը սեղմելով, եւ որոշեցի որ անգամ մըն ալ չհետաքրքրուիմ կնկանս նամակներովը։

ՏԲԹ. Ա. ՆԱԳԳԱՇԵԱՆ

ԵՐԿՈՒ ԵՂԲՕՐ ՄԷԿ ԿԻՆ

Գաւառական քաղաքէ մը հետեւեալ տխուր պատմութիւնը կը գրեն, որ իր տեսակին մէջ անքաւելի ոճիր մըն է եւ նմանը չի տեսնուած սրբապղծութիւն մը։ Մենք չի հաւատացինք գրուածներուն, այնչափ անօրինակ են անոնք ու հակամարդկային, եւ սակայն քանի որ ստոյգ աղբիւրէ եւ տեղեկութիւնը, կը հրատարակենք մեզի գրուածը, մաղթելով որ հերքուի այն եռթականներուն կողմէ եւ կամ ուղղութեան յորդոր մը ըլլայ անոնց՝ իրենց մոլոր չաւղին ետ դառնալու։

Տեղւոյս ազգայիններէն մէկուն աներորդւոյն աղջիկը որուն հայրը մեռած է ինքը Պոլիս կը գտնուէր եւ մայրն ալ Ազգ. Հիւանդանոցի յիմարանոցը դրուած է, սրտառուչ տողերով պատկերացնելով իր թշուառ կացութիւնն իր հօրաքրոջ ամուսնոյն, խնդրած էր որ զինք ընդունին իր տունը։ Մարդը աղջկան ողորմելի թախանձանքներէն ազդուած կանչած էր զայն Պոլսէն եւ աղջիկը 4-5 ամիս առաջ անդ՝ եկած կ'ապրէր իր հօրաքրոջ յարկին ներքեւ, անոր պարագաներուն հետ։ Աղջիկը բնական աչքառու գեղեցկութեամբ եւ հրապուրիչ ձիրքերով օժտուած եւ խորամանկ կենցաղավարութիւնով եւ զարգացած աղջկան մը առաւելութիւններով յաջողած էր կորզել չատ մը երիտասարդ սրտերը — ի մէջ այլոց իր հօրաքրոջ երկու որդիներուն !! — այնպէս որ հազիւ գալէն 10-15 օր անցած էր, բազմաթիւ թեկնածու երիտասարդներ գտնուեցան անոր ձեռքը խնդրող, որոնց եւ ոչ մէկին սիրոյն փոխարինեց աղջիկը։ Սակայն թեկնածուներուն մէջ բաւական բարեկեցիկ եւ գործունեայ երիտասարդ մը ուշադրութիւնը գրաւած էր աղջկան հօրաքրոջը եւ ամուսնոյն որոնք ուզեցին զայն տալ անոր. աղջիկը սակայն բնաւ սէր ցոյց չտուաւ անոր նկատմամբ եւ բոլորովին մերժեց։ Հօրքոյրը եւ ամուսինը սկսան համոզել զայն՝ ապագայ փայլուն հեռապատկերներ գծելով անոր աչքին առջեւ որոնք սակայն բնաւ չէին զօրեր աղջկան մէջ սէր մը արթնցնելու երիտասարդին հանդէպ։ Միւս կողմէ աղջկան սէրէն բռնկած հօրաքրոջը երկու որդիքն ալ կը հակառակէին իրենց ծնողքին կամքին եւ կը համոզէին աղջիկը որ բնաւ հաւանութիւն չտայ անոնց սախրանքներուն։ Վերջապէս սյն աստիճան առաջ գնաց խնդիրը որ ծնողաց եւ զաւակներուն միջեւ անհաշտ վէճ մը ծագեցաւ որ կը սպառնար աղետաւոր վախճան մը։ Այս կռուին իբր հեղինակ աղջիկը ինքզինքը պատասխանատու նկատելով եւ փափաքելով վերջ տալ այս անհաւոր վէճին առ երեսս սէր ցոյց տուաւ այն երիտասարդին որուն հետ կ'ուզէին ամուսնացնել զինքը հօրաքրոջ եւ անոր ամուսինը։ Նշանտուքը կատարուեցաւ, ալխանները փոխանակուեցան, երիտասարդին սիրտը կը տոչորէր աղջկան սէրով, բայց աղջկան սիրտը հոն չէր, տարբեր աշխարհներ կը թեւածէր, թերեւս հօր քրոջը երկու զաւակներուն սէրը միայն կ'երազէր։

Նշանտուքին յաջորդեցին անմիջապէս սերտ երթեւեկութիւններ, խրնջոյքներ, ուրախութիւն, կերուխում. Նուէրներ իրարու վրայ կը տեղային երիտասարդին կողմէ առ իր պաշտելի խօսեցեալը, որուն հոգիով փարած չըլլալը արդէն կռահելով, ամէն նշանտուր միջոց ի գործ կը դնէր անոր սիրտին մէջ իրեն հանդէպ սէր արթնցնելու համար։ Սակայն չկրցաւ յաջողիլ։ Հարսնիքի օրերը կը մօտենային ու աղջիկը կը տառապէր աննկարագրելի յուզումներու մէջ, իր չսիրած երիտասարդին հետ ամուսնանալու գաղափարը աւելի մղձաւանջներու եւ յուզման սաստիկ նոպաներու ենթարկած էր զինքը։ Հարսնիքին հազիւ 8 օր մնացած երբ ամէն պատրաստութիւն տեսնուած էին մանչուն կողմէ, աղջիկը յայտարարեց վերջնականապէս թէ չէր կրնար ամուսնանալ այն երիտասարդին հետ՝ զոր չէր սիրեր։ Այս անգամ օգուտ չըրին հօրաքրոջ համոզիչ խօսքերը. որուն երկու զաւակները արդէն չափէն աւելի լեցուած հակառակ պարագային պատրաստ էին փախցնելու աղջիկը ապահով ապաստանարանը։ Ալխանները երկու կողմէն ալ ետ կը ղրկուին, նշանտուքը չեղեալ կը նկատուի եւ երիտասարդը քանի մը օր վերջ կը նշանուի ուրիշ համեստ օրիորդի մը հետ։

Այս ամօթալից պարագայէն սաստիկ բարկացած աղջկան հօրքրոջ ամուսինը, տունէն կը վտարէ աղջիկը, Ասի բարկութեան առիթը կը նկատեն մեր բարի-ծաղիկ պարոնները, որոնք կանուխէն սէրը եփած էին աղջկան հետ։ Իրենք ալ կը մեկնին տունէն եւ երեքնին մէկ կ'երթան բնակիլ ուրիշ թաղ մը ընտրեալներու չրջանակի մը մէջ...

Քաղաքին մէջ գտնուող կրօնական բոլոր յարանուանութեանց պետերէն սկըսեալ մինչեւ գիւղի քահանաներուն կը դիմեն զիրենք պսակելու համար, բայց ոչ ոք կը հաւանի. իրենք միայն կրնային պսակել իրենց իրենց ըլլալով... Զարմանալին այն է որ երկու եղբայրներ առանց կռիւ ընելու, համերաշխօրէն կը վայելեն իրենց մօրեղբօր աղջիկը՝ պաշտելեաց տարփուհին, եւ իրենց եղբայրութեան ամէնէն թանկագին քանի մը օրերը հոս անցընելէ վերջ երբ տեսնելով որ ուրիշներ նախանձելով իրենց տխուր սիրոյն հանգիստին կը վրդովեն, այժմ սկսած են իրենց համբաւաւոր մեղրալուսնի հաճոյալի ուղեւորութեան։ Դրախտային վայրեր կ'ընտրեն իրենց սիրոյ անյագ ծարաւը փարատելու համար։ Այժմ երջանիկ են անոնք, եւ եթէ պատահմամբ տէր պապա մըն ալ գտնուի այդ իրենց չքնաղ սրտեռուն հետ գլուխնին ալ պսակելու համար, ո՞հ այն տանն կատարեալ պիտի ըլլայ իրենց երջանկութիւնը։

ԲԱՐՁ. ՎԱՐԺԱՐԱՆ ՊԱՐՏԻԶԱԿ

Վարժարանին նպատակն է իր ուսանողներուն տալ գործնական կեանքի պահանջումներուն համապատասխանող հիմնական ու առողջ դաստիարակութիւն մը։ Եւրոպ եւ Ամերիկայի ուսուցչական խումբին վրայ աւելցած է Զուիցերիայի ձեռնհաս ուսուցիչ մը՝ մասնաւոր դաս տալու համար նաեւ Ֆրանսերէն լեզուին։

Աշակերտները կը վայելեն բժշկական եւ ընտանեկան կատարեալ խնամք վարժարանին մասնաւոր բժշկէն, գիշերօթիկ հինգ ուսուցիչներու անմիջական հսկողութեան եւ Տիկին Ջէմպըրսի մայրական հոգածութեան տակ։

Վարժարանին յառաջիկայ տարեշրջանը կը սկսի Սեպտ. 4ին (Ն. Տ.) Դշ.։ Գիշերօթիկներուն տարեկանն է 16 օսմ. ոսկի, որուն կէսը վճարելի է Սեպտ.ին սկիզբը, իսկ մնացեալը Յունվարին մէջ։ Գործնական երաժշտութեան դասին համար կը պահանջուի տարեկան $1 \frac{1}{2}$ օսմ. ոսկի։

Թէ՛ հին եւ թէ նոր աշակերտներ, եթէ կուզեն Հայտար փաշայէն Իզմիթ կէս գնով ճամբորդել, պէտք է դիմեն Գրիգոր էֆ. Շահպազեանի եւ իրենց անունները արձանագրել տան մինչեւ Օգոստ. 17/30։

Աւելի տեղեկութեանց համար դիմել Մր. Բիթի կամ վարժարանիս Պոլսոյ գործակատար Գրիգոր էֆ. Շահպազեանի Պայպըլ-Հաուս, Կ. Պոլիս, եւ կամ Տնօրէնութեան, Պարտիզակ։

«ՄԱՆԶՈՒՄԷ»Ի ԱՐՁԱՆԱԳՐՈՒԹԵԱՆՑ ԲԱԺԻՆԸ

ՀԱՐՍՆԻՔ

Անցեալ Երկուշաբթի օր Գալաթիոյ Ս. Հրեշտակապետ եկեղեցւոյ մէջ տեղի ունեցաւ պսակադրութիւնը, նուագի ուսուցիչ եւ Կայս. Ֆէնտանէի ուսումնական Արիս էֆ. Գալֆաեանի որդւոյ Արտաշէս էֆ.ի Օր. Միրուարդ Օ. Մսըրեանի հետ՝ կնքահայրութեամբ Մարտիրոս էֆ. Խաչատուրեանի որու կը փոխանորդէր 9 ամեայ որդին փոքրիկ Պարոյր։ Շնորհաւորութիւնները ընդունուեցաւ եկեղեցւոյ սրահին մէջ Օր. Նուէրնէ Կիւրճեան եւ Պ. Հայկազ Նշանեան շնորհաւորական ուղերձներ կարդացին։

*** Բերայի Ս. Յարութիւն եկեղեցւոյ մէջ Հինգշաբթի օր տեղի ունեցաւ պսակադրութիւնը կալուածական մեծ. Գրիգոր Յ. Սարըեան էֆ.ի ընդ Հայկանուշ Պիլէզիքճեանի կնքահայրութեամբ Երուանդ էֆ. Իւսիւքճեանի։ Ձեռնտուութիւնը կատարեց Բերայի Յ. Թադէոս քահանան եւ խրատականը խօսեցաւ Տ. Սահակ քհնյ.։

*** Երկուշաբթի ցերեկ Գալաթիոյ Ս. Հրեշտակապետ եկեղեցւոյ մէջ տեղի ունեցաւ պսակադրութեան հանդէսը Տիար Օննիկ Աչճեանի ընդ Օր. Զարուհի Նահապետեանի կնքահայրութեամբ Սարգիս էֆ. Աչճեանի։ Ընդունելութիւնը կատարուեցաւ Աչճեանց բնակարանին մէջ։

*** Սամաթիոյ Ս. Գէորգ եկեղեցւոյն մէջ կատարուեցաւ հարսանեկան հանդէսը Յակոբ էֆ. Սերովբեանի ընդ Օր. Կատրօֆիլ Ժամկոչեանի, կնքահայրութեամբ Յովհաննէս էֆ. Խաչօլեանի։

*** Բշ. օր Նիկոմիդիոյ մէջ կատարուեցաւ Տիար Գրիգոր Մէրկէրեանի պսակադրութեան հանդէսը Օր. Նուէրա Մխալեանի հետ։

ԿՆՈՒՆՔ

Յուլիս 1 կիրակի օրը. Գալաթիոյ Ս. Հրեշտակապետ եկեղեցւոյ մէջ տեղի ունեցաւ Սրապիոն Յ. Կիւմիւշեանի Անդրանիկ որդւոյն մկրտութիւնը ձեռամբ Բերայի Տ. Խորէն Բհնյ. Յարութիւնեանի, եւ կնքահայրութեամբ Օննիկ Միսաք Սահակեանի։ Երախայն անուանեցաւ Աչոտ։

*** Կիրակի Յուլիս 8 Նարլը Գափուի Ս. Յովհաննէս եկեղեցին մէջ տեղի ունեցաւ Սիման էֆ.ի Բամպեանի Անդրանիկ որդւոյն մկրտութիւնը կնքահայրութեամբ Տիար Հրանդ Հիսարլեանի Մկրտող Քահանան էր Անանիա, երախան կոչուեցաւ Գրիգոր-Մկրտիչ։

*** Կիրակի օր Յուլիս 8 Սկիւտարի Ս. Խաչ եկեղեցւոյն մէջ տեղի ունեցաւ Խաչիկ էֆ. Թաչճեանի զաւկին մկրտութիւնը՝ ձեռամբ Տ. Բարթողիմէոս քահանային եւ կնքահայրութեամբ Տիար Յակոբ Ս. Գալֆաեանի մանկիկը կոչուեցաւ Նուպար-Նուրհան։

ՆՇԱՆԱԽՕՍՈՒԹԻՒՆ

ԱՐՄԵՆՈՒՀԻ Ս. ՍԱՄՈՒԷԼԵԱՆ
ԵՐՈՒԱՆԴ Ռ. ՔԷՕՍԷԵԱՆ
ԽՕՍԵՑԵԱԼՔ
Մաւրգիւղ Լանկա

ՏԷՐ ԵՒ ՏՆՕՐԷՆ
ՅՈՎՀԱՆՆԷՍ Ֆ. ԳԱՅՍԷՐ

«ՄԱՆԶՈՒՄԷ»Ի ԹԵՐԹՕՆԸ — 19 —
ԳՐԵՑ ՔՍԱՎԻԷ ՏԸ ՄՕՆԹԷՓԷՆ
ԹԱՐԳՄԱՆԵՑ ՊԵՏԻԿ

ՎԱՅՐԱԳ ԿԻՆԸ

ՄԱՍՆ ԱՌԱՋԻՆ

ԱՄԱՐԱՆՈՑԻ ՈՃԻՐԸ

Բ.

—Շիտակը ըսելով ես պարապ խօսքեր լսելու ժամանակ չունիմ։

—Քա՛ւ լիցի, պատասխանեց Բօյլին, իմ բերնիս է ինկեր ձեզի յանդիմանել, բայց միեւնոյն տանն մինչեւ հիմակուան մեր սիրային յարաբերութեանց նկատմամբ ձեզի քանի մը խօսքեր ըսելու իրաւունքը ունիմ կարծեմ։

—Ի՞նչ որ է երկար բարակ յառաջաբաններու հարկ չկայ, բուն խնդրոյն գանանք յարեց կոմսը, առանց պաղարիւնը կորսնցնելու։

—Լսածիս նայելով այսօրերս կրկին ամուսնանալու միտք ունիք եղեր։

—Ասիկա ո՞վ ըսաւ ձեզի։

—Ամենուրեք այս է տարաձայնութիւնը, պատասխանեց Բօյլին, մանաւանդ որ այս գլխ կանչող անձն ալ միեւնոյն բանը ըսաւ։

—Է՛, ենթադրենք որ այդ լուրը ստոյգ եղած ըլլայ, ասկէ ի՞նչ կ'ելլայ եղեր, դուք ի՞նչ իրաւունք ունիք այդչափ իրար անցնելու։

—Եթէ ձեր տան մէջ լոկ Անտրէաի դաստիարակուհին եղած ըլլայի, այն ատեն իրաւունք ունէիք ինծի այդ խօսքերը ըսելու, արդէն ես ալ չի պիտի համարձակէի այս մասին ձենէ բացատրութիւն պահանջել, բայց ինչպէս գիտէք մէջերնիս այն տեսակ կապ մը կայ որ մեզի երկուքնիս ալ անբաժանելի կերպով իրարու կապած է, յիշեցէ՛ք պարո՛ն կոմս, յիշեցէ՛ք այն սիրոյ խոստումնիդ որոնցմով զիս ձեր սիրոյն խաղալիքը դարձուցիք, աղարտեցիք պատիւս, կուսութիւնս փճացուցիք, զիս հասարակաց աղջիկ մը դարձնելու համա՞ր էին ասոնք, բայց ինծի պէս ձեզ նման ազնուական անձնաւորութիւն մը իր պատւոյն չի պիտի վայելցնէր այդ տեսակ արհամարհելի ընթացք մը ունենալ։ Մոռցա՞ք պարո՛ն կոմս ձեր տուած սիրային խոստումները, մոռցա՞ք այն պաշտումները, խնդրանքները, մոռցա՞ք որ ամբողջ օրերով ետեւէս աջէւէս կը դառնայիք։

—Ատոնցմէ եւ ո՛չ մէկը մոռցած եմ յարեց կոմսը, կը խոստովանիմ թէ դուք օր մը իմ տարփուհիս եղաք, ես ալ շնորհակալ եմ, ասկէ անդին ինչ կայ։

—Ինչ պիտի կենայ, հակառակ ձեր բազմաթիւ խոստումներուն, զիս չունելու պէս լքելով ուրիչի մը հետ ամուսնանալու որոշում տալը պատուաւոր մարդու մը գո՞րծն է միթէ։

—Այս տեսակ խնդիրներու մէջ պատիւը նկատողութեան առնելիք պարագայ մը չէ. պարագաները այնպէս բերին որ կրկին ամուսնանամ, անպատուութեան բան մը կա՞յ հոս։

—Լա՛ւ, յարեց Բօյլին, բայց իմ վիճակս ինչ պիտի ըլլայ, դուք որ իմ պատիւս զրկած, տարիներով ձեր սաիփին ստարկայ ըրիք, կը սիրեմ ըսիք ու սիրեցիք, եւ խոստացաք մինչեւ վերջը հաւատարիմ մնալ ու զիս երեսի վրայ չձգել, հիմա ինչո՞ւ թշուառութեան հօրը կը փորէք առջեւս, ես ինչ պիտի ընեմ ասկէ ետքը, ինչ պիտի ըլլայ ապագաս, աւա՜ղ որ մինչեւ հիմակուան տուած յոյսերս ու անկեղծութիւններս անուրջներ են եղեր, ամօթ ձեզի պարո՛ն կոմս, ամօթ եւ նախատինք ձեր պատւոյն. որ մինչեւ հիմա սրտիս տիրացած էիք եւ այսօր անխղճօրէն կը խորտակէք զայն։

—Է՜, ինչ էր ձեր նպատակը, ինչ կ'սպասէիք ինէ, յարեց կոմսը։

—Ինչ կ'սպասէի, չէ՞ք գիտեր միթէ, քանի որ դուք իմ սրտիս տիրացաք, հազարաւոր երդումներ ըրիք զիս երեսի վրայ չձգելու համար, ես իրաւունք չունէի՞ միթէ այդ խոստումներնուդ իրագործմանը սպասելու, կը սիրէի յուսալ թէ մինչեւ վերջը միասին պիտի ապրէինք եւ ձեր տիտղոսն ու պատիւը իմս ալ պիտի ըլլար։

—Զարմանալի՜ բան, յարեց կոմսը, ըսել է ապագայ կոմսուհի մը ըլլալու սին յոյսերովը կ'օրօրուէիր։

—Այո՛ այդ յոյսերը կը տածէի եւ դուք էիք որ այդ յոյսերուն սերմերը ցանեցիք իմ մտքիս մէջ։

—Քա՛ւ լիցի. յարեց կոմսը, ես ձեզի կնութեան առնելու մասին ո՛ եւ է խոստում մը տուած չեմ, եւ այդ խոստումը չընելուս պատճառն ալ դուք եղած էք։

Բօյլին զարմանքի արտայայտութիւնով մը.

—Ե՛ս եղած եմ պատճառը, յարեց, ինչո՞ւ։

—Այո՛, Բօյլին, անուշիկ Բօյլինս, դուք պատճառ եղած էք, յարեց կոմսը։

—Աստուա՛ծ իմ, հիմա պիտի խենթենամ, ձեզի դաստիարակուհին, բայց ըսէք, պարոն կոմս, ինչ տեսակէտով պատճառ տուած եմ, ինչ է յանցանքս, սիրտս, ամբողջ էութիւնս ձեզի չյանձնեցի՞ միթէ, թէ՛ ձեզի եւ թէ ձեր աղջկանը դէմ անուղղայ ընթացք մը ցոյց տուի. պարտականութիւնս խղճմտութեամբ չկատարեցի՞, բուն Քոնթէս տը Նօէլի մը դերը չկատարեցի՞ ձեր տան մէջ, եւ այս բոլոր ծառայութիւններուս մրցանակը ձեր այս խօ՞սքը պիտի ըլլայ եղեր, ըսէ՛ք կ'աղաչեմ պարոն կոմս, ձեր այսքան զզուանքին արհամարհանքին պատճառ եղող ժառիթը ո՞րն է։

Կոմսը սրտնեղած երեւոյթով ուզեց պատասխանել Բօյլինի խօսքերուն, բայց դաստիարակուհին առանց ժամանակ թողլու որ ասիկա խօսի,

—Աղքատ ընտանիքի մը զաւակ ըլլալով ձեզ նման մեծահարուստ ազնուական անձնաւորութեան մը ամուսնանալու յոյսեր տածելը իրաւամբ յանդգնութիւն մըն էր, բայց դուք էիք որ նախայարձակ եղաք, դուք ձեր տիտղոսը եւ պատիւը տալով աղքատ եղող աղջկան հետ սիրաբանեցիք, ես ալ իրաւունք ունէի մտքէս անցնելու թէ, այս կանոն յարաբերութիւնները օր մը կանոնաւորութեան պիտի վերածուէին, ասոր համար ինքզինքս ... նիկ կը համարէի։

(Շարունակելի)